ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4996 | 12/25 ՅՈՒԼԻՍ 1902 | ՈՒՐԲԱԹ | 19 ՌԷՊԻՒԼ ԱԽԸՐ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4996

درعلیه‌ده غلطه‌ده « آرەولك » غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրն.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարեն։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ
ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐԸ

Շաբաթ օրուան Արեւելքի մէջ կարդացին ընթերցողները թէ «Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը երեք հոգիէ բաղկացեալ Յանձնաժողով մը կազմելով, պաշտօն տուեր է անոր քննել Հիւանդանոցի սեպհականութիւնը եղող բոլոր կալուածներուն վիճակը եւ անոնց կալուածագրերը ու այս մասին տեղեկագիր մը ներկայացնել Հոգաբարձութեան»։

Գովելի հոգածութիւն մըն է աս զոր ի գործ կը դնէ Հոգաբարձութիւնը, ինչպէս գովելի են իր ընդհանուր ջանքերը Հիւանդանոցին պէտքերը հոգալու մասին։ Յուսալի է որ Յանձնաժողովն ալ հարկ եղած փութաջանութիւնը ունենայ եւ խնամով քննելէ յետոյ Հիւանդանոցի կալուածներուն վիճակը եւ անոնց կալուածագրերը՝ մատուցանէ պահանջուած տեղեկագիրը կատարեալ մանրամասնութիւններով։ Այն ատեն Հոգաբարձութեանը կը մնայ այդ տեղեկագրին պարունակութեան համեմատ ապահովել Հիւանդանոցի սեպհական կալուածները՝ հարկ եղած օրինաւոր միջոցներով, ինչպէս իր նպատակն է, եւ արդէն այդ նպատակին համար է որ այդ Յանձնաժողովը կազմեր եւ այդ տեղեկագիրն ի ձեռին ունենալու պէտքը տեսեր է։ Եթէ այդպիսի նպատակ մը չունենայ, Յանձնաժողովին կազմութեան ինչ պէտք, տեղեկագրին ինչ պէտք։

Բայց Յանձնաժողով կազմել եւ տեղեկագիր պատրաստել բաւական չէ, եթէ մտադրեալ նպատակը իրագործելու փոյթ չտարուի։ Բարեբաղդաբար արդի Հոգաբարձութեան գործունէութենէն կը սպասուի վստահաբար թէ պիտի ջանայ իրօք գործադրել ինչ որ նպատակ դրած է իրեն։

Այս տեսութիւնները անոր համար ընել հարկ տեսանք, վասն զի դիտուած է որ մեր մէջ երբեմն երբեմն կը կրկնուին միեւնոյն գործողութիւնները, որոնք կէս կը թողուին, չեն աւարտիր, որպէս զի վերջ գտնեն եւ նորէն ծայրէն վերսկսելու կամ կրկնելու պէտք չմնայ։ Օրինակի համար, այս Յանձնաժողովին կազմութիւնը եւ նմանօրինակ տեղեկագրի մը պատրաստութեան յանձնարարութիւնը առաջին անգամը չէ որ տեղի կ'ունենայ. զի Հիւանդանոցի գործերուն հետաքրքիր եղող ամէն մարդ գիտէ թէ նախկին մէկ Հոգաբարձութեան (կարծեմ Թաշճեան Սարգիս էֆ.ի) օրով ալ ճիշդ միեւնոյն պաշտօնով Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, բաղկացեալ Ասատեան Մկրտիչ, Սիմոնեան Խնգիր եւ Հրանտ Ասատուր էֆ.ներէ, որ խղճի մտօք կատարելով իր պաշտօնը պատրաստեց պահանջուած տեղեկագիրը ու մատոյց առ որ անկ էր։ Ուստի փափագելի էր որ օր մը երրորդ Յանձնաժողովի մըն ալ պէտք չտեսնուէր։

*** Դիտելու արժանի բան մըն է թէ այս տարուան ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ Յանձնաժողովին դիմողներուն մէջ իգական սեռը թուական հնգապատիկ առաւելութիւն մը ունի արական սեռին վրայ. վասն զի մինչդեռ միայն 6 հոգի այր ընտրելիներ դիմած, արձանագրուած են, ընդհակառակը 33 օրիորդներ ներկայացած են եւ կ'ուզեն ուսուցչուհի ըլլալու համար քննութիւն տալ։ 6ի դէմ 33, ահագին տարբերութիւն մըն է կարծեմ, որուն վրայ մարդ չգիտեր գո՞հ թէ դժգոհ ըլլալ պէտք է։ Եթէ աղջկանց վարժարանները նոյն համեմատութեամբ աւելնային մանչերու վարժարաններէն, անշուշտ խիստ գոհացուցիչ տպաւորութիւն պիտի ընէր ուսուցչուհիներու հետզհետէ յաւելումը, բայց յայտնի է թէ վարժարանական այդպիսի միակողմանի աճում մը չկայ, ըսել է թէ պարզապէս մատուցումն է որ կ'աւելնայ, եւ ոչ թէ խնդրանքը, կամ ուրիշ կերպով խօսելով, իգական սեռը սաստիկ մրցում մը բացած է արականին դէմ, եւ կը սպառնայ հետզհետէ աղջկանց վարժարաններէն վանել այր ուսուցիչները։ Արդէն բոլոր մանկապարտէզները իգական սեռին ձեռքն են, եւ թէպէտ այր դասատուները բոլոր արական վարժարանները իրենց ձեռքն ունենալէն զատ՝ աղջկանց վարժարաններու մէջ ալ մուտ կը գտնեն դեռ երբեմն, բայց ներկայ ընթացքին նայելով օր պիտի գայ, որ շատ ալ հեռու չերեւիր, երբ ալ եւս աղջկանց կրթութիւնը լոկ ուսուցչուհիներու ձեռքը մնայ, ինչպէս է արդէն բոլոր մանկապարտէզներուն վարչութիւնը։ Հետեւապէս, այժմէն իսկ կը տեսնուի թէ իգական սեռի մրցումը խիստ ծանր համեմատութիւններ կը ստանայ, որուն վրայ կ'արժէ ուշադրութիւն դարձնել լրջօրէն։

Բայց խնդիր է թէ պատճառն ինչ է որ այր ընտրելիները նուազ են քան աղջիկները։ Կրնա՞յ ըսուիլ արդեօք թէ օրովհետեւ երիտասարդները աննախանձելի կը գտնեն ուսուցչական ասպարէզը, այդ պատճառաւ չեն ուզեր անոր մէջ դնել իրենց ներկան ու ապագան։ Բայց մի՞թէ աղջիկները նախանձելի՞ կը գտնեն զայն որ գունդագունդ կը դիմեն, մանաւանդ որ աւելի աժան ալ կ'աշխատին քան իրենց հակառակ պաշտօնակիցները։ Ըստ մեզ ուրիշ մեկնութիւն չի վերցներ այս երեւոյթը, բայց թէ հայ աղջկան առջեւ ուրիշ ոչ մէկ ասպարէզ բաց չէ, եւ ուսուցչութիւնը միակն է ուր կրնան դիմել իրենց ճակատագրին կարելի եղածին չափ տէր ըլլալ ուզող կամ ծնողքի ու փոքր եղբօր եւ քրոջ բեռը վրանին ունեցող աղջիկները, մինչդեռ մանչերը այդպէս չեն, բազմաթիւ ասպարէզներ ու միջոցներ ունին դիմացնին, որոնց մէկին կամ միւսին կը յարին իւրաքանչիւրը իր կարողութեան, յարմարութեան կամ մանաւանդ պարագաներուն ներելուն համեմատ։ Ուստի գլխաւորապէս այն երիտասարդներն են ուսուցչութեան դիմողները որոնք տարբեր ո՛ր եւ է գործի մտնելու պատեհութիւն չեն յուսար ունենալ։

Բայց եթէ այսպէս ամէն տարի քանի մը պատիկ առաւելութեամբ հետզհետէ ուսուցչուհիներուն թիւը աւելնալ շարունակէ, հետեւանքը ո՞ւր կը հանի, մտածողները թող մտածեն։

ՅՈՒՍԱՆ

ՎԱՆԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Այս տարի, ընդհանրապէս հոս տեղի քննութիւնները սովորականէն քիչ մը շուտ սկսան եւ շուտ ալ վերջացան, բայց համեմատաբար ուրիշ տարիներու, աւելի փայլուն եւ աւելի յաջող անցան. ամէնէն աչքառուն էր Հայկ. Որբանոցը, որու մասին տեղական Վան լրագիրն ալ մեծ գովեստով ու համակրանքով խօսեցաւ. ասկէ յետոյ արժանի է յիշատակել Արարուց Ս. Թարգմանչաց վարժարանը, որ իր նիւթական անձուկ միջոցներովը իսկ անհամեմատ յառաջդիմութիւն մը ցոյց տուաւ, ինչ որ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Արարքցի կրթասէրներուն։

Վանայ մէջ կրթական գործի հիմնարկութեան վրայ կէս դար բոլորած է արդէն, իսկ գիւղերուն մէջ մէկ քառորդ դար, բայց մինչեւ այսօր Վանայ երկսեռ ժողովուրդը ստուար մեծամասնութեամբ գրել կարդալ գիտէ. անդին՝ գիւղացի երկսեռ ժողովուրդը ուսումէ զուրկ է։ Պատրիարքարանի Օրէնքին հաստատութենէն ի վեր, Վանայ մէջ քանի՛ քանի վարչութիւններ, Ուսումնական Խորհուրդներ ու Թաղականութիւններ ընտրուած են եւ բաւական թուով հանրային ու մասնաւոր վարժարաններ բացուած են այլազան ծրագիրներով. սակայն անկեղծօրէն, այլ ամօթով պէտք է խոստովանիլ որ գէթ անգամ մը իսկ վարչական եւ կրթական ո՛ եւ է Խորհուրդի մը կամ Ժողովի լուրջ ուշադրութեան առարկայ եղած չէ երբեք մեր գիւղացիին կրթական վիճակը։ Կոչունքներու եւ խնջոյքներու մէջ՝ երբ մեր ազնիւներու կրթասիրական զգացման ջերմաչափը բարձրանալ կը սկսի, այդ պահուն միայն սովոր են իրենց անհամ ճառերով, ծափահարութիւններով եւ անհամեստ կոնծումներով արտայայտել իրենց ցաւոտն համակրութիւնը, ի նպաստ գիւղացիի կրթութեան։

Ժամանակին բացուած 3–4 վարժարաններէն զատ, որոնցմէ միմիայն Ալիւր գիւղինն է մնացեր, մեր մերձակայ գիւղերուն եւ նոյն իսկ արուարձաններուն մէջ՝ տեսնուած չէ ո եւ է վարժարանի մը 1–2 տարուայ յարատեւութիւնը, բաւական ձեռնհաս ուսուցչի մը միջոցաւ։ Այս քանի մը դպրոցներն ալ՝ վարուած յաճախ տգէտ տիրացուներէ եւ թեթեւաբարոյ անփորձ պատանիներէ, ինչպէս բնական է, աւելի վնասութիւն ներշնչած են մեր գեղջուկ ժողովրդեան, քան իրական օգուտ ընծայած. մինչ անդին դեռ հարիւրաւոր գիւղեր ալ կան որոնք վարժապետի ու դպրոցի երեսն իսկ տեսած չեն բնաւ. ու մեր Ուսումնական Խորհուրդը հանդէպ այս ցաւալի ճշմարտութեանց, ոչ մէկ դարման տանելու վրայ կը խորհի եւ ո՛չ ալ մազի մը չափ պատասխանատու կը զգայ ինքզինքը. կարծես թէ գիւղացի ժողովուրդը օտար մըն է իրենց համար. գեղջուկներ որոնք կորսնցուցած են իրենց կրօնական ու բարոյական զգացումները ինչպէս եւ ճշմարիտ հաճոյքի ու վայելքի ճաշակը, ընկճուած իրենց մտաւոր աղքատութեամբ, ամուսնական կապերը թուլցած, եւ շատ մըն ալ լուծուած։ Անոնք կ'ակնկալեն թէ Պատրիարքարանը կամ Վանայ Առաջնորդարանը եւ կամ Աղթամարայ Կաթողիկոսարանը —իր թեմին համար —գիրք, գրիչ եւ ուսուցիչ պիտի ղրկեն, իրենց գիւղերուն մէջ վարժարան բանալու։

Արդ, փութամ մէկ քանի գործնական միջոցներ ցուցնել, իբր դարման։

Ա. Պատրիարքարանը պարտաւորցնելու է բոլոր Առաջնորդարանները՝ վարչութեանց միջոցաւ կրթական օժանդակ մարմիններ ալ ընտրել պատասխանատու Ուսումն. Խորհուրդին, ու անոնց դիւրութիւն տալ, այցելելու իրենց յատուկ գիւղերը, կարեւոր գիւղերուն մէջ եւ կամ իբրեւ մօտիկ յարմարագոյն գիւղերէն մէկին մէջ նախակրթարաններ բանալ. գրեան ու դասական առարկաներ պատրաստել եւ ուսուցիչ վարձել շրջանի տեսչին հետ։

Բ. Օժանդակ մարմինները ջանան համոզել գեղջուկ հողագործ հարուստները՝ իրենց որդիներէն ընդունակները ղրկել քաղաքը, լաւագոյն ուսում ու կրթութիւն ստանալու եւ արհեստ մը սորվելու, եւ եթէ պէտք տեսնուի, Վանէն եւ Պոլսէն գրեան ալն. հայթայթել ի նպաստ որբ եւ աղքատիկ ուսանողներու, որոնց ընդունակ շրջանաւարտները ղրկելու են Պոլիս, Արմաշ, Էջմիածին եւ այլուր, ձրի ուսանելու, կրթուելու եւ վերադառնալ։

Գ. Օժանդակները պարտաւոր են տարին գոնէ մէկ անգամ այցելել իրենց գիւղերը, որոնք կրնան շրջանի տեսչին հետ դպրոցներուն յարմար վայր, ծրագիր, դասագրեան որոշել, աշակերտներու վարքին, ուսմանց եւ առողջական վիճակին նկատմամբ քննութիւններ կատարել եւ տեղեկագիր ներկայացնել։

Դ. Ուսումն. Խորհուրդներ՝ համաձայնութեամբ Թաղականներու եւ տնօրէններու՝ պարտաւոր ըլլան իրենց ծխական եւ մասնաւոր վարժարաններու աղքատ ու որբ աշակերտներէն ամէնէն ընդունակներուն ուտեստ, զգեստ եւն. տալով՝ քաջալերել եւ գիւղացի ուսուցիչներ պատրաստել զանոնք, խնամով աւանդելով անոնց ի մէջ այլոց նաեւ եկեղեցական երգերն ու ձայնագրութիւնը։

Արդ, եթէ մեր Պատրիարքարանը հաճի իր վարչական ազդեցութիւնը ի գործ դնել եւ պահանջել բոլոր Առաջնորդներէն ինչպէս եւ կրկին Կաթողիկոսարաններէն տարուէ տարի ընդարձակել գիւղերու կրթական գործը իրենց թեմերուն մէջ ու մանրամասն տեղեկագրեր ներկայացնել Կեդր. Ուսումնական Խորհուրդին, եւ եթէ մեր բոլոր մարմինները ու իրաւական անհատները սա համոզումը գոյացնեն թէ մեր բովանդակ գործունէութեանց ամէնէն կարեւորը, ամէնէն օգտակարը ու ամէնէն նուիրականն է իրօք մեր գիւղացիին կրթական գործը, ու քիչ մըն ալ կամք ու յարատեւութիւն ունենան իրենց այս սրբազան պարտաւորութիւնը սկսելու ու կատարելու, պիտի տեսնուի որ մեր գիւղացին այն ատեն պիտի ճանչնայ իր մայրենի լեզուն ու կրօնքը, ու իր հոգւոյն խորը պիտի պահէ պահպանէ զանոնք. եւ իր բերնի պատառն իսկ հաճութեամբ պիտի նուիրէ իր զաւակներու ուսման ու կրթութեան, եթէ անգամ մը վստահ ըլլայ թէ իր լուման իր զաւկին կրթութեան կը ծառայէ ճշդիւ։

Վ.ան

* * *

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ
ԳԻՒՂԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Երկնաբարձ լերան ստորոտ լանջին, խոյատաղկէտ խոտ ու ծաղկի մէջ, խառնիճաղանճ փռուած են մի խումբ ցածլիկ, գետնափոր խրճիթներ որոնք կարծես քշուել, մտել են ամեհի լերան ծոցը։ Գիւղ է դա, անշուք, հասարակ, սովորական մի գիւղ։ Բայց որքան գեղեցիկ, նախանձելի է այդ անշուք գիւղի անպաճոյճ չինականի, իրանց պէս «պարզ ու անմեղ» կեանքը դրսից դիտողի համար

Օդը թարմ ու մաքուր, բնութիւնը հարուստ գեղեցիկ, ծառ ու ծաղիկ, խոտ ու դալար, լեռների կենսատու հովը ու զովը գիւղացու անբաժան ընկերներ են։ Արեւածագից մինչ արեւի մուտը նա, հեռու քաղաքի ժխորից, ապականուած մթնոլորտից, անհոգ, ուրախ իր ամբողջ ընտանիքով աշխատում, քրտինք է թափում բնութեան այդ եդեմ ծոցում։ Է՜հ, ինչ է աշխատանքն այդպիսի պայմաններում... Անմեղ, խաղաղ սրտի համար նոյն իսկ դժոխքն էլ անուշ է, մանաւանդ երբ շրջապատուած ես մտերիմներով, հարազատներով։ Տեսէ՛ք ո՛րքան առողջ, աշխոյժ են գիւղացու մանր ու խոշոր մանուկները։ Եւ ինչո՞ւ պիտի առողջ չը լինեն։ Օդը մաքուր, սնունդները լաւ... Կաթն ու կարագ, սեր ու մածուն ո՞վ ուտէ, որ առողջ չը լինի... Ի՞նչ հոգ թէ շորերն հասարակ կտաւից, տան շալից են կամ շատերն էլ բոկոտն ու գլխաբաց են։ Կեանքը խօմ շորի մէջ չէ, սրտի մէջ է։

Գիւղ մտէք։ Հայի նահապետական «օջախն» այդտեղ է միայն անարատ մնացել, մաքուր ու սուրբ պահուել։ 5–6 եղբայր, եղբօր որդիք, իրանց 30–40, նոյն իսկ երբեմն 70–80 անդամ ունեցող գերդաստանով խաղաղ ապրում են միասին, մի յարկի տակ, աշխատում միասին, վայելում միասին, մէկտեղ ուրախանում։ Տան մէջ կարգապահութիւնն ընդհանուր կանոն է։ «Տան մեծը»՝ կառավարիչը լուրջ ու խոհեմ, փոքրերը խոնարհ, հնազանդ, կինը՝ համեստ, աշխատասէր, իր դերի մէջ, գոհ իր ունեցածովը, իր բաղդով, ամուսնու հետ սիրով, խաղաղ։ Դէ՛, ինչ անենք որ երբեմն էլ հայհոյանք ու վէճ է լինում, կեանքի աղն ու համն էլ այդ է... Գիւղում աղքատն երբեք քաղցից չի մեռնի։ Դէ՛, դրացի — հարեւան կայ, ո՞վ կը թողնէ նրան անտէր անտիրական... Գիւղացուն էլ շատ բան խօմ չէ հարկաւոր. մի երկու հատ գարի ալիւր, երկու քուզա էլ թթու թան—սրծաւ գնաց։ Այդ էլ նա միշտ իր դրացուց կարող է փոխ վերցնել. յետոյ, երբ կ'ունենայ, կը վճարէ իր տակոսով։ Այդպէս էլ փող, երբ պէտք լինի, վաշխառու հարուստն երբեք չի խնայի աղքատին։ Լոկ մի կտոր թուղթ կ'առնէ նրանից «ես ներքոյ ստորագրեալ» վերնագրով ու իւղբաշու կամ գլաւայի կնիքով հաշիւները... յետոյ գիւղի գրագիրը կը մաքրէ։ Դէ՛, ի հարկէ, դատեր նոյնպէս լինում են, բայց դրանք քննվում են գիւղի անշուք դատարանում։

Այդպէս է մեր գիւղերում, «տէրտէր, սէլտիս, թէ իւղբաշի գլաւայ, գիւղացին ինքն է ընտրում յօժար կամքով իր փորձած, լաւ ճանաչած դրացիներից եւ ապա գիւղի բոլոր գործերը յանձնում նրանցից խղճին։ Դէ նրանք էլ սէր գիտեն, ճանաչում են իրանց բոլոր «դրկիցներին», ամէն մէկին իրան համապատասխան դատ վարում են։ Իսկ ընդհանուր գիւղի ներքին հարցերը վճռում է «սխօտը» (ժողովը)։ Հողը օրինակ որ գիւղացու ապրուստի միակ միջոցն է, բաժանվում է բոլորին եւ 4–5 տարին մի անգամ հաւասարվում իրար մէջ։ Ինչու լաւ արտերու մէկն օգտվի միշտ. մի քանի տարի էլ թող ուրիշը շահվի։ Եւ պարզ է. թէ մէկը միջոցներ չունի մշակելու, ինչ կ'անէ արտը։ Երբ մէկը մեռնում է, իսկոյն նրա մալ ու ապրանքը ցուցակագրվում է եւ օրինաւոր համախօսականով ընտրված մի «բարեխիղճ» ապիկունի ձեռքով շահեցնվում ու գործադրվում այրիի ու իր որբերի պէտքերին եւայլն։

Այսպէս է մեր գիւղերում, ամէն ինչ լաւ, գեղեցիկ, նախանձելի, կարծես եդեմ, դրախտ լինի։

—Ի՞նչ էնենք, Նաղլու, հալզ–օլան (բոլորը) ցանքըր պրծաւ, մեր արտերը սեւ մնաց, սերմի ճար չեղաւ։

—Եսսիմ (ես ինչ գիտեմ), Գալօ ջան, սերմը կ'ըսես, բնաղոնէն (ուտելիքից) հէչ խաբար չես, մէ եփելում ա ալիւր ըլլի եա չըլլի։

—Ախչի, ալիւրն ա՞ պարպել է (վերջացել է)։

—Պարպել է։

Գալօն լռեց։ Նաղլուի հաղորդած սոսկալի լուրը նրա լեզուն փակեց։ «Մէ եփելում ալիւր չը կայ...» Մի շաբաթ էր խեղճ Գալօն դռնէ դուռ ընկած «սերմի ճար» չէր կարողանում անել, այժմ դրա վրայ աւելացաւ եւ ուտելիքի՝ մի կտոր չոր հացի հոգսը։ Ո՞ւմ դիմէր, ո՞ւմից ուզէր... ո՞վ առանց փող մի փուռ հաց կը սեւցնէր Գալօի պէս աղքատ, անճար գիւղացուն, որի ութն անգամ գերդաստանը մի զոյգ եզան պոչին էր նայում։ Դեռ այդ եզները պիտի վճարէին եւ Գալօի հայրական անսպառ ժառանգութիւնը երկու հարիւր մանէթ պարտքը իր հսկայական, վիթխարի տոկոսներով։ Անտէր մնար այդ պարտքը, որ ոչ վերջ ունէր, ո՛չ վախճան։ Տասնուվեց սեւ տարվան պատմագրութիւն ունէր այդ անտէրը։ Գալօին «կարգելու» (պսակելու) ժամանակ նրա հայրը յիսուն րուբլի էր վերցրել Մարտիրոս աղայից ու թէեւ տարէց տարի հայրն էլ, ինքն էլ տալիս էին տոկոսը, բայց դարձեալ գիւղի գրագրի «հաշւով» դարձել էր երկու հարիւր մանէթ։ Երկու հարիւր մանէթ պարտքի տակ ընկած գիւղացուն էլ ո՞վ բան կը հաւատար։ Մինչդեռ Գալօին 50–60 մանէթ էր պէտք 2–3 սոմար ցանելիքի սերմի, մի այդքան էլ ուտելիքի, մինչեւ նորի հասնիլը։ Անխուսափելի կարիքը Գալօին էլ, կնոջն էլ լեզուն կապ էր ձգել։ Լուռ էին, բայց երկուսն էլ անքուն, աչքերը բաց։ «Երկու օրվան ալիւր չը կար», էլ ո՞ւմ քունը կը տանէր...

—Գալօ՛, զորթ (ուղիղ) Օնիկին հաւը (վարձը) չէ՞ր տայ Մարտիրոս աղան, սոմարմ գարի տանէիր, տեօր (մինչեւ) աչէլնք Աստուած ի՞նչ կուտար...

—Ի՞նչ հաւ, աղջի, էն շատոնց փարին չահին (տոկոս) է հաշւել, հըլը (դեռ) օրը տասը հետ ա մնացած չահը կ'ուզէ, թէ չէ եզներդ ու արտերդ սխօտով կ'առնեմ, կ'ըսէ վաշխառուն, հիմի փարա կուտայ մեզի... Երէկ Նայաս դուռ ու դրկից վրա եղան, էսքանեմ ըսաւ, թէ թող արտերն ինձի տայ, ինքն ա դայ փարին՝ չահին տեղը մարաբայ ըլլի, ուտելիքը տամ, գլխէն (դրամագլխից) բանըմ պակսեցնեմ...

Դարձեալ լուռ են. ու գիշերվան զով զեփիւռը դուրսը ամբար շնկշնկում։ Ժամեր անցան մէկը միւսի ետեւից։ Աքաղաղը իր առաջի կանչը կանչեց, բայց խեղճ Գալօն Նաղլուի հետ դեռ անքուն են։ «Մարաբայի» դէշ անունը, փուշ անունը իմացողի քունը էլ ո՞րը կը տանի։

Աշունք էր։ Գարու, ցորնի կարմիր գեղին արտերը կամ քաղվել են, եղն եղել, կամ թէ փռվել, գեղին կալեր։ Ցանքերի համար շատ դէշ տարի է այդ տարին։ Քաղի կիսին կարկուտն եկաւ, ցանքսի կէսը սրբեց տարաւ, շատ գիւղացու լացրեց, տունն ու տեղը աւրեց էլ ձիւնն եկաւ եւ գիւղացու խեղճ գլխին, ով օր առաջ կանաչ կանաչ հնձել պրծել չէր արած։

Ամպ ու զամբ մի օր էր։ Առաւօտից մանր անձրեւը մաղվում էր։ Դուրսն անձրեւ էր, թօնութօնջանք, ցեխուճխանք, մարդ չէր ուզում դրսի երեսը տեսնել։ Իրիկնադէմ օրնի մեծ մեծ սայլերը ճըլթելով շարան–շարան մտան գիւղ։ Հինգ սայլ մէկից թափում էին Մարտիրոս աղի մեծ կալը։ Նրանցից մէկն էլ Գալօն էր։ Մի ժամվայ մէջ դիզվեց «Թայան» (դէզը)՝ դարու ահագին դէզը։ Խիստ կարկուտը թարսի նման այդ անգամին գիւղի այն կողմը չէր զարկել, ուր Գալօի արտերն էին։ Գալօն դէսից դէնից «փոխ» վերցրած, պարտքով գնած սերմով ցանում էր արտերն իր համար, կամ կարկուտն էր գալիս խփում, կամ երաշտը այրում, խանձում, կամ եղեամը սրբում, տանում, սառեցնում, մուկը կտրում, ճիճուն ուտում, իսկ այդ տարին, որ «դանակը ոսկրին հասած» ճարը կտրած Մարտիրոս աղին «մարաբայ» էր մտել ու այդ տարին նրա համար հերկել, ցանել, նրա արտերին ոչ մուկ–մժեղ եղեամ, կարկուտ, ոչ էլ ճիճու մօտեցաւ. կարծես դրանք էլ գիւղացիների պէս դողում, վախում էին Մարտիրոս աղից։ Եւ խեղճ Գալօն քսան սայլ բրնձի պէս գարի հնձեց իր տղայի ու աղջիկների հետ (մարաբայի ամբողջ ընտանիքն աշխատում է աղայի համար) եւ պարտք «տակօսի» տեղ դիզեց վաշխառու Մարտիրոս աղայի կալը եւ այդ բոլորի փոխարէն պիտի ստանար Գալօն մի կտոր հաց չոր ու ցամաք դարու հաց

Անձրեւն արդէն դադարել էր, բայց զիլ քամին բոլոր ուժով դեռ փչում էր։ Մութ գիշեր էր, երբ Գալօն տուն եկաւ։

ԹԵՐԹՕՆ (55)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԺԷ

Թիպիւրսի անունը արտասանուելէն ի վեր, Մարիանիք կասկածոտութեամբ կը քննէր մարքիզուհիին դիմագիծերը։ Անտեղեակ ըլլալով հանդերձ աշխարհիկ սովորութեանց, Մարիանիք կը զարմանար թէ ինչպէ՞ս մարքիզուհիին պէս ազնուական կին մը կը յօժարէր Թիպիւրսի նման մարդու մը ետեւէն փնտռտուքի ելլել։

Մարիանիք կը խորհէր թէ ինք գեղջկուհի մը ըլլալով եւ Թիպիւրսը սիրելով հազիւ պիտի համարձակէր անոր հետամտիլ, ինչո՞ւ մարքիզուհին այնքան կը հետաքրքրուէր Թիպիւրսի նկատմամբ։ Զկրնալով ա՛լ աւելի երկար ատեն զսպել իր յուզումը, նախանձի թաքուն դղրդումով մը ըսաւ Լօրանսի.

—Պ. Թիպիւրս շատ հպարտ պիտի զգար ինքզինքը, եթէ գիտնար որ տիկին մարքիզուհին որքա՛ն կը շահագրգռուի իրմով։

Այս խօսքերը, մանաւանդ իր արտասանած շեշտը, որ ա՛լ աւելի խայթող իմաստ մը կուտար անոնց, սարսուռ պատճառեցին մանկամարդ կնոջ։ Լօրանս ամօթապարտ զգաց ինքզինքը, իր մտածումները գուշակուած ըլլալուն համար. պէտք էր իր անձը արդարացնել այդպիսի գեղջկուհիի մը առջեւ. ուստի ըսաւ.

—Պ. Թիպիւրս կեանքս ազատեց, շատ ապերախտ պիտի ըլլայի, եթէ չհետաքրքրուէի անոր, իր ենթարկուած վտանգներուն համար։ Սակայն առիկա չէ իմ այցելութեանս գլխաւոր շարժառիթը։ Ակներեւ է թէ Պ. տը Թրէժաննա դաշնիք մը կը ծածկէ ինէ, վտանգաւոր դաշնիք մը, որուն տեղեկանալ կարեւոր է ինծի համար։ Պ. Թիպիւրս այդ դաշնիքին տեղեակ է. եթէ զինքը հանդիպէի, ինչպէս կը յուսայի, ամուսինս աւելի վստահութիւն պիտի ունենար իմ խոհեմութեանս եւ արիասրտութեանս վրայ։

Այս երկդիմի բացատրութիւնը չցրուեց Մարիանիքի կասկածները, ինչպէս որ կը յուսար Լօրանս։

—Տիկին մարքիզուհին հաշիւ չի տար մեզի պէս խեղճ մարդոց, ըսաւ Մարիանիք երկդիմի խոնարհութիւն մը ընելով։

—Իրաւունք ունիք, Մարիանիք, յարեց տիկին տը Թրէժաննա, եւ ես ապագային պիտի օգտուիմ այդ դիտողութենէն։ Ուրեմն, մայր Պէրկիդէ՛ք, երբ Պ. Թիպիւրսը տեսնէք, ըսէք անոր թէ դղեակին մէջ անհամբերութեամբ իրեն կը սպասուի։

Այս խօսքերը ըսելէն յետոյ, մարքիզուհին առանց նայուածք մը ուղղելու Մարիանիքի, դէպ ի իր կառքը ուղղուեցաւ։ Միեւնոյն ատեն ձիու խուլ արշաւ մը լսուեցաւ հովտին խոտերուն վրայ։ Մարքիզուհին գլուխը դարձընելով դէպ ի այն կողմը՝ ուրկէ աղմուկը կու գար, զարմացման ճիչ մը արձակեց, երբ Ֆիլիպէր Բրամթէնրոսը տեսաւ։ Պահ մը յետոյ դերկոմսը ձիէն իջնելով կը բարեւէր մարքիզուհին։

—Ի՛նչ բարեբախտ դիպուածի կը պարտիմ այս վիպական հանդիպումը, ըսաւ դերկոմսը, ջանալով մարքիզուհիին ձեռքը բռնել։

Լօրանս իր ձեռքը քաշեց արագ շարժումով մը եւ այնպիսի խիստ ձայնով մը պատասխանեց, ուր զայրոյթն ու ցասումը կը թրթռար։

—Պարո՛ն, կը զարմանամ ձեր ներկայութիւնը նշմարելով այս կողմերը։

—Ես ձենէ աւելի զարմացած եմ այդ մասին։ Իմ յարգելի քրոջս՝ Օրիորդ Էլիզապէթի կողմէ եղած երեք հրաւէրներու վրայ միայն ազատեցայ աքսորէս, որուն դատապարտած էի՞ն զիս ձեր խստութիւնները։ Երկու ժամ առաջ, Բարիզէն հոս հասնելով, ճեպակառքս քաղաքը ձգեցի. հեռուէն ճանչցայ ձեր կառքը։ Պիտի ներէ՞ք ինծի՝ ունեցած այս փափագիս համար, որով չկրցի դիմադրել եւ եկայ ձեզի մատուցանելու իմ յարգանացս հաւաստին։

—Ձեր յարգա՛նքը մի՛, ըսաւ Լօրանս արհամարհանքով։ Ա՛հ, պարոն, ծաղրանքին վրայ նախատինքն ալ աւելցուցիք։

—Է՜հ, ինչ, Լօրա՛նս, անցած դացած տղայամտութեանց վրայ կը մտածէ՞ք դեռ, յարեց Ֆիլիպէր կեղծ սարջանքով մը։

—Կը բաւէ պարո՛ն, ընդմիջեց մարքիզուհին՝ հեղինակաւոր շեշտով մը։ Կ'ենթադրեմ որ ձեր անուանարկիչ արարքին ներբողականը կը խնայէք ինծի։

Այս խօսքին վրայ՝ Լօրանս իր կառքին մէջ նետուեցաւ ու սանձերը ձեռք առնելով՝ սկսաւ մտրակել ձին, որուն Ֆիլիպէր թող չէր տար յառաջանալու։

—Այդպէս չպիտի մեկնիք, ըսաւ Ֆիլիպէր, ա՛լ աւելի զայրացած մարքիզուհիին արհամարհոտ վերաբերումէն։ Պիտի բռնադատեմ ձեզ մնալու ինծի, եւ ասոր համար մինչեւ դղեակ պիտի ընկերանամ, եթէ հարկ ըլլայ։

Ֆիլիպէր կառքին մէջ ցատկեց իսկոյն։ Մարքիզուհին զայրացած այդպիսի յանդգնութեան մը վրայ եւ վախնալով որ դերկոմսը նորէն բռնադատութեան կը դիմէ, կառքէն դուրս ծռելով, իր բոլոր ձայնովը պոռաց.

—Մարիանի՛ք։

Ֆիլիպէր երբ մարքիզուհիին հետ խօսքի բռնուած էր, Մարիանիք ճանչնալով Թիպիւրսը ծանրապէս վիրաւորող անձը, մայր Պէրկիդէքի հետ խրճիթ մտած էր, տառապանքի ու նողկանքի զգացումով մը տոգորուած։ Մարքիզուհիին արձակած աղաղակներուն վրայ, Մարիանիք դուրս վազեց զարմանքով։

—Մարիանի՛ք, ըսաւ Լօրանս այնպիսի ձայնով մը, որ զգացած սարսափն ու զայրոյթը կը մատնէր, Պ. Ֆիլիպէր դղեակէն հասնելով հիմա, կ'իմացնէ թէ Պ. տը Թրէժաննայի վիճակը ալ աւելի տագնապալից հանգամանք մը առած է։ Կը վախնամ թէ չպիտի կրնամ առանձին խնամել զայն։ Կ'ուզէ՞ք ինծի ընկերակցիլ, աղջիկս։

Մարիանիքի ուշադրութենէն չվրիպեցաւ Լօրանսի ըրած խօսքերուն Ֆիլիպէրի դէմքին առած դժկամակութիւնը։ Իր կնոջական բնազդով իսկոյն կռահեց թէ Պ. Թրէժաննայի կեանքը վտանգի մէջ ըլլալուն համար չէր որ մտատանջութեան ենթարկուած էր մարքիզուհին, այլ Պ. տը Բրամթէնրոսի լրբած մերձենալութեան դէմ ինքզինքը պաշտպանելու համար էր որ իր օգնութեան պէտք կը զգար։ Մանկամարդ գեղջկուհին չվարանեցաւ մարքիզուհիին քով փութալու, մոռնալով անոր նկատմամբ սնուցած ատելութիւնը գոհունակութիւն կը զգար, օգտակար ըլլալով այնպիսի կնոջ մը, որ Թիպիւրսի բարերարուհին էր։ Մնաց որ, Մարիանիք ինքզինքը բարեբախտ կը զգար՝ արգելք ըլլալով այնպիսի մարդու մը ծրագիրներուն՝ զորս կ'ատէր։ Ուստի Մարիանիք արմունկով թեթեւակի հրեց դերկոմսը, որ ստիպուեցաւ տեղի տալ, ու ինք կառքին մէջ տեղաւորուեցաւ մարքիզուհիին քով։

(Շարունակելի)

Շաբթով կրակի երես չը տեսած թօնրի չուրջը տղայքն առել ձուարել էր Նազլուն։

—Էլ բրթուճըմ հաց բեր, Նազլու, էսչաղս (էս ժամանակ) ինչի՞ էք նստել։

—Հաց չկայ որ բերեմ։

—Ախչի էդ անաստուածներն էլի՞ ալլուր չեն տուել։

—Հացը թանդ է, կ'ըսէ աղան, քիչ հաղարով ապրեցէք

—Ախարս (հայրիկս) եկաւ, ապա (մայրիկ) ջան, հաց չը բերի՞ց... մինչի տակից քաշքշելով կանչում էին փոքրերը...

—Բա՛, էլ ինչի՞ մոլրար, քընը երկուհաց փոխ բեր դրկցնոցէն, էս տղոցը ձէնը կտրենք աչենք Աստուած ի՛նչ կուտայ։

—«Աչենք Աստուած ինչ կուտայ...» ցաւտուել է, էլ ի՞նչ կուղեսէր՝ թամ, էրթամ, դրկցնոցէն փոխ բերեմ... Մեծ չիբուխը կամաց կամաց վառել պատասխանեց Գալօն։

Դրկցենից տունը մօտ էր, չատ մօտ, պատկից, բայց Գալօն կէս ժամից հազիւ դարձաւ դռան տակին մի քանի գարի հաց դրած։ Խեղճ ու անճար աղքատին էլի խեղճի հացը պիտի կշտացնէր, մանր ու խոշոր մանուկները մինարի տակից վժվժալո դուրալ թռան ու մէջ առան կլոր փայտէ խոնչան (սեղան) որի վրա կաւէ քրէզանով պպզել էր աղքատի սեւ օրվան ընկեր աղի ղըմին (կանաչ)։

—Ապա, էս օր պա՞ս է...

—Պաս է, բալաս, պաս, կերէք քընենք տղայք, ասա ուտիս ե՞րբ էիք տեսնել, որ պասն էք հարցնում։

Գալօն խսկի ձեռքը չտուեց բերած հացի, թէեւ ինքն էր ամենից չուտ հաց ուզել։ Նա լուռ նստած, թինկը ամուր սեանը տուած, բոլոր ուժով չիբուխի կծու ծուխը ներս էր քաշում ու սրտի խիստ փոթորկից շրթունքները կրծելով, քուլա-քուլա բաց թողնում։ Ծուխը լաւ էր, բայց այդ ծուխը կարծես քիչ էր Գալօի վշտի համար։ Բոլորն էլ լուռ, հանգիստ էին, ձէնձուդ չկար, ամէնքն իրանց գործով բռնված աշխատում են։ Մանուկները անխօս ու մունջ, գարի հացն ու աղի ղըմին բրթուճ արած, կոխում էին բերանները, ինչքան տեղ կար։ Նազլուն էլ լուռ մերթ մի պատառ վերցնելով, ծոյլ ակամայ ծամծմում էր, մերթ թէչիկը կամաց կամաց պտտում, որ իր աղայի՝ Մարտիրոս աղայի թոռներին գուլպա ու թել հասցնէր։ Միայն քամին, հոհոցով, «քըչքոցով» խեղճ աղքատի կեանքն է ծաղրում։

Ցանկարծ գիւղում ինչ որ «հաւար» հարայհրոցի ձայն ինկաւ, մարդիկ վազում, վազվզում են, իրար կանչում, «հաւար» կանչում... Գալօն տեղից վեր թռաւ. մի չարախինդ սրտանց ժպիտ դէմքին դրոշմվեց այդ պահուն։

—Բա՛, էդ ի՞նչ է, ի՞նչ ղալմաղալ, հայ հաւար է...

—Չես իմանայ, կրա՛կը, կրա՛կը կը գոռան... Կալը խանդուն (հրդեհ) է ընկել... ու գոռալով դուրս թռաւ։

—Կրա՛կը, կրա՛կը... խանդուն է... նոր Գալօի յետքից լսվեց հաւարը։ Խանդուն է... Ինչ հեչտ բան է բերնով ասել «խանդուն է»։ «խանդուն» գիւղում, այն էլ աչնան այդ պահուն, երբ կալերում խոտ ու օրնից ասեղ գցելու տեղ չկայ...

Ծուխն առել էր գիւղը։ Դանիցը ոտք դուրս դնողը վաչխառու Մարտիրոս աղի կալն էր վազում, որ մուխի ու բոցերի մէջ կորել էր։ Բսան սայլնոց բրնձի պէս դարու դէզը, որ այդ օրը միայն կրել, դիզել էին Գալօի արտերից, դժոխքի պէս վառվում էր... Քամին էլ դեռ չնդչնդում էր ու բոցերի հետ հռհռում, համբուրվում։ Սեւ մուխի մէջ չերտ բոցերը մահադոյժ, վատ կերոնների պէս փլփլում են։ Ամբողջ գիւղը գործի էր, որը եղարով, որը թիով, որը բահով, որն էլ ջրի քուղաներով աշխատում են։ Գալօն էլ էր նրանց մէջը. նոյն ժպիտը, չար ժպիտը, երեսին կրկղնում էր օրանը. բայց ո՞վ գիտէ հանգցնելու թէ՞ աւելի թէժ կրակը գուխրցնելու նպատակով։

Ծուխ ու բոցի դժոխքի մէջ Գալօն ընկեր չատ ունէր, չատի դէմքին նոյն ինքնագոհ «սրտի ժպիտն» էր նշմարվում... Ալ կրակը քանի գնում տարածվում էր եւ անհուն ճարճատիւնը, ճճճկոցը քամու դաժան վառոյի հետ խառնվում կանանց, մանուկների ճիչ ու լացին։ Կըրակը սրբեց, լափեց, տարաւ մոխրակոյտի վերածեց վաչխառու Մարտիրոս աղի ամբողջ կալն ու խոտերի էլ կէսը այրեց, երբ հազիւ հազ կարողացան ամբողջ գիւղով, մի կերպ մարել, հանգցնել։

Կէս գիշերը անց՝ ամբոխը տուն ցրվեց։ Գալօն էլ տուն գնաց ու կեանքի մէջ դէթ մի գիշեր, թէպէտ քաղցած, բայց հովացած, հանգիստ սրտով քուն մտաւ։ Բայց էն կալից, Մարտիրոս աղի մեծ կալից դեռ գալիս է խոտ-օրանի խանձահոտը, որ իր քթին խունկ-կնդրուկն է։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտեմբեր 10ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել սեպտեմբերի սկիզբը, եւ միւս կէսը յունվարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները $1^1/_2$ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Վարժարանին յայտագիրը փափաքողներուն կը ղրկուի. Բանակցութեանց համար դիմել առ Տոքթ. Մ. Գալաճեան, Վարժարանի Խնամակալութեան Ատենապետ։

828 7—10

Արտաքին Լուրեր

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Լորտ Լանսդաունի ճառը.— Աննպաստ տպաւորութիւն Հռոմի մէջ.— Կարծիքները Գերմանիոյ ու Աւստրիոյ մէջ։

Հռոմ, 28 յուլիս.—(Թայմզի հեռագիր).—Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մէջ չատ գոհ չեն Լորտերու ժողովին մէջ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաունի արտասանած ճառէն։ Թէեւ շնորհապարտ են Լորտ Լանստաունի յայտնած բարեկամական զգացումներուն, սակայն Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին քաղաքականութիւնը, ինչպէս պարզած էր իր ճառին մէջ, զգուշաւոր հանգամանք մը ունի որ Իտալացիներուն պէս սրտագեղ ժողովուրդի մը մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Այդ մտահոգութիւնը կը յայտնուի թէ՛ Թրիպունաի, որ կառավարութեան բերանն է, եւ թէ Բաթրիայի մէջ որ սերտ յարաբերութիւններ ունի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բրինէթիի հետ։ Այդ լրագիրները մտնալով Պ. Բրինէթիի քանի անգամներ ըրած այն յայտարարութիւնը թէ Իտալիա փափաքող է Միջերկրականի մէջ իրաց կացութեան պահպանումը, կը զայրանան Լորտ Լանստաունի յայտարարութիւններէն, երբ Պ. Բրինէթիի ըսածները կը կրկնէ, եւ միանգամայն կը ծանուցանէ թէ Անգլիա պատրաստ է աջակցիլ՝ թող չտալու որ Միջերկրականի մէջ հաւասարակշռութիւնը խանգարուի։ Իտալացիները կ'ըսեն թէ Անգլիա եթէ թող չպիտի տայ որ Միջերկրականի հաւասարակշռութիւնը խանգարուի, ուրեմն Իտալիոյ կարգ մը ծրագիրներուն գործադրութեանն ալ արգելք պիտի ըլլայ։ Բաթրիա, անցեալին մէջ զանազան առիթներով Անգլիոյ ընթացքը քննելէ ետքը, կ'ըսէ թէ պէտք է որ Անգլիա համակերպի ընդունելու Ֆրանքօ-իտալական համաձայնութիւնը. ապա թէ ոչ կրնայ ըլլալ որ Իտալիա այդ համաձայնութեան մէջ այն տեսակ յաւելում մը ընէ որ Անգլիոյ գործին չգայ։

Պերլին.—Պերլինի գրեթէ բոլոր լրագիրները, առանց իրենց կողմէ բան մը աւելցնելու, կը հրատարակեն Լորտ Լանստաունի ճառը։ Բոսթ միայն սա դիտողութիւնը կ'ընէ.—«Անգլիոյ պետական մարդերը չատ անգամներ ապահովութիւն տուին մեզի թէ բարեկամութեան խիստ մտերմական կապեր կը միացնեն Անգլիան Իտալիոյ, եւ թէ Իտալիոյ՝ ու Ֆրանսայի համաձայնութիւնը Անգլիոյ մէջ մտահոգութիւն առաջ բերելու հանգամանքը չունի։ Այդ խօսքերուն հակառակ կարելի է դիտել տալ թէ Լորտ Լանստաուն իր ճառին մէջ բնաւ չէ խօսած Իտալիոյ Թագաւորին Ռուսիա կատարած ուղեւորութեանը վըրայ. նաեւ չէ ջանացած փարատելու այն տհաճութիւնը զոր այդ այցելութիւնը առաջ բերաւ Անգլիոյ մէջ, ինչպէս ցոյց կուտան Անգլիոյ լրագիրներուն գրածները։»

—Նաձիոնալ Ձայթունգ, Ֆրանսական թերթերուն պատասխանելով, կը յայտարարէ թէ Ֆրանսայի եւ միւս տէրութեանց կողմէ Իտալիոյ նկատմամբ եղած մեծարանքները, միայն առաջ կու գան Եռեակ Դաշնակցութեան մէջ Իտալիոյ ունեցած դիրքէն։ Գերման թերթը կը յարէ.—«Առանց Եռեակ Դաշնակցութեան, Իտալիա մեկուսացած պիտի մնար եւ անոր անկախութիւնը որ Եռեակ Դաշնակցութենէն վախնալու բան մը չունի, պիտի կրնար երկիւղներ ունենալ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ դաշնակցութենէն։»

Վիեննա.—Լ. Լանստաունի ճառին հոս գործած տպաւորութիւնը, անգլօ-իտալեան յարաբերութեանց վրայ, յուսացուածէն նուազ ապահովիչ է։ Թէեւ աստուն հրատարակուող գլխաւոր թերթերը մինչեւ հիմա բան մը չեն գրած այդ մասին, սակայն Վիներ Ալկեմայնէ Ձայթունգ քիչ մը թերահաւատութեամբ կը խօսի։ Ըսելէ յետոյ թէ Լորտ Լանստաունի յայտարարութիւնները մեծ մասամբ քաղաքական յայտնութիւններ են, վիեննական թերթը կը յարէ թէ դեռ բացարձակապէս յայտնի չէ Ֆրանքօ-իտալեան համաձայնութեան նպատակը. նաեւ կասկածելի կը գտնէ որ այդ համաձայնութիւնը միայն Միջերկրականի մէջ իրաց վիճակը պահպանելու համար եղած ըլլայ. հաւանական կը գտնէ որ երկու տէրութիւնները կարգ մը պատահականութեանց դէմ պատրաստուած ըլլան, իրենց շրջանակները սահմանելով։ Վիեննական թերթը կարգ մը միջազգային խնդիրներ յիշելով, չի կրնար բացատրութիւն մը տալ անգլօ-իտալեան համաձայնութեան՝ իրաց կացութեան պահպանմանը մասին եւ կ'ըսէ թէ գլխաւոր հարցումը ատիկա է, թէեւ Լորտ Լանստաուն կ'ապահովցնէ թէ Ֆրանքօ-իտալեան համաձայնութիւնը մտահոգութիւն չի պատճառեր Անգլիոյ մէջ։ Վիեննական թերթը կ'ըսէ թէ այդ հարցումին պատասխանը չատ դժուար է, ներկայ կացութեան բերմամբ։ Վիներ Ալկեմայնէ Ձայթունգ, Իտալիոյ զանազան տենչանքներուն ակնարկելով, կ'ըսէ.—«Կարելի չէ գուշակել թէ Իտալիա որ քաղաքական արդի խնդրոյն անծանօթն է, Անգլիոյ հետ կացութեան քաղաքականութի՞ւնը պիտի ընդունի, թէ նուազ պահպանողական քաղաքականութեան մը պիտի հետեւի՝ Ֆրանսայի հետ կնքած համաձայնութեան աջակցութեամբ։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պ. Քոմպի ուղղուած նուէրները.— Կրօնական պատկերներ.— Կրօնական միաբանութիւններ.— Պ. Քոմպի ճառը.

Բարիզ, 20 յուլիս.— [illegible] վեր առնող թիւր չափազանց աւելցած է։ Խոշոր ու թիմաւած պահարաններ կը հասնին՝ որոնց վրայ «անձնական» գրուած է. տանք կը պարունակեն փորուածքներ, եկեղեցական պատկերներ, միտալներ եւ այլն։ Դրկողները կրօնական միաբանութիւններն են, որոնք այդ տեսակ առարկաներ կ'ուղղեն Պ. Քոմպի իբրեւ վրէժխնդրութիւն։ Երբեմն կիներու կողմէ գրուած խիստ կշտամբանքներ ալ կը ստանայ։ Վերջապէս նախարարապետը բաւական ժամանակ կը գտնէ այդ պահարանները բանալու եւ պարունակութեանը տեղեկանալու։

Կրօնական միաբանութեանց վարժարաններուն փակմանը առթիւ երեւան եկած զանազան զրոյցները հերքելով Մաթէն կ'ըսէ.—«Մեր կատարած քննութիւններով հաստատեցինք թէ ծերեր, կարօտներ եւ հիւանդներ պատսպարող հաստատութեանց փակուելուն լուրերը բոլորովին սխալ են։ Գթութեան յարկերու, ապաստարաններու ա՛ր կարգ մը միաբանական հաստատութիւններուն ոչ ոք կը դպչի եւ հաւանօրէն այնպէս ալ պիտի չարունակէ։ Երբ միաբանական հաստատութիւն մը կրկին հանգամանք ունենայ՝ այսինքն թէ՛ վարժարան եւ թէ պատսպարան ունենայ ու առանց պատսպարանը փակելու կարելի չըլլայ վարժարանը գոցել, կառավարութիւնը զգուշանալու հրաման տուած է եւ պիտի տայ։ Մեր գիտցածին նայելով, խիստ միջոցներ ձեռք պիտի չառնուին եւ առնուած չեն կրօնական այն միաբանութեանց դէմ որոնք միմիայն աղօթքով կը զբաղին։ Վարժարան ունեցող այն միաբանութիւնները միայն պիտի փակուին որոնք չեն հպատակիր ընկերակցութեանց նոր օրէնքին։ Սա ալ ըսենք թէ կառավարութիւնը մինչեւ մէկ աստիճան թոյլատուութեամբ վարուած է կարգ մը միաբանութեանց մասին, որոնք անչարժ կալուած մը ունենալու արտօնագիր մը ցոյց տուած են, թէեւ ատիկա չի նշանակեր թէ անշարժ կալուածի մը մէջ հաստատուելու արտօնուած ըլլան։ Այդ կարգի հաստատութիւնները, նոյնիսկ արտօնագիրը եթէ չատ հին ըլլայ, խիստ միջոցներէ զերծ մնացած են։ Մնաց որ միաբանական վարժարաններու փակումը ամէն տեղ մեծ հանդարտութեամբ ու կանոնաւորութեամբ կատարուած է։ Բազմաթիւ պարագաներու մէջ այդ միաբանութեանց կեդրոնները իրենց իրաւասութեամբ ենթարկուած երկսեռ կրօնաւորները յորդորած են համակերպիլ նախարարապետին որոշումներուն եւ առանց բողոքի հնազանդիլ օրէնքին։»

—Կրօնական միաբանութեանց վարժարաններուն փակումը կը չարունակուի ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Տեղական իշխանութիւնները կը փակեն այդ վարժարանները։ Մայրապետները իրենց միաբանութեան կեդրոնը կ'երթան։ Շատ տեղեր ժողովուրդը ներկայ գտնուելով մայրապետներու մեկնումին, կը գոչէր. «Կեցցե՛ն մայրապետներ։ Անկցի՛ն Ֆրան-Մասոնները»։ Բազմաթիւ աղերսագիրներ կը հասնին ներքին գործոց նախարարութեան, խնդրելով որ մայրապետներուն վերադարձը արտօնուի։

—Մանի մէջ երեսփոխան Պ. Ֆուչէ նախագահեց մրցանակաբաշխութեան հանդէսներուն այն միաբանական վարժարաններուն որոնք փակուեցան։ Պ. Ֆուչէ ճառ մը խօսելով բողոքեց Պ. Քոմպի հրշջաբերականին դէմ։ Ունկնդիրները ծընողքը, հանդէսէն դուրս ելլելու ատեն, բողոքեցին, բայց չուտով ցրուեցան։

Բոն.—Հողագործական ընկերութիւնը, այս իրիկուն, չքեղ սեղան մը տուաւ նախարարապետ Պ. Քոմպի ի պատիւ։ Շամբանեայի ատեն Պ. Քոմպ, զանազան բաժակաճառերու պատասխանելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց եւ ըսաւ.—

«Դաչինքին քաղաքականութիւնը սկզբնաւորութիւնն է ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութեանը։ Իրաւունք ունիմ անցողակի քանի մը խօսք ըսել այդ մասին, մանաւանդ անոր համար որ այդ օրէնքին գործադրութիւնը ապահովելու նպատակով էր որ նախարարապետութեան պաշտօնին բարձրացայ։ Իմ քաղաքական բարեկամներս երբ ինծի մեծ պատիւ մը ըրին զիս ներկայացնելով Հանրապետութեան Նախագահին՝ ինծի յանձնուած այս դժուարին պաշտօնը կատարելու, ուրիշ բանի համար չէր, եթէ ոչ սա պարագան թէ ընկերակցութեանց յանձնաժողովին իբրեւ Նախագահ այս օրէնքին պատրաստութեանը ու վիճաբանութեանը մասնակցած էի, հետեւաբար յարմար դատեցին որ չարունակեմ Վալտէք-Ռուսոյի դաչինքին գործը։ Մեր առաջին պարտքը ծանօթ է ձեզի, ասոր համար գրպարտութիւններու ենթարկուեցանք, եւ տակաւին ջանքեր կ'ըլլան մեր պարտքը ներկայացնելու իբրեւ բըռնութիւն եւ նոյնիսկ հալածում, իբրեւ թէ օրէնք մը եւ մանաւանդ ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութիւնը հալածում մի հետ որ եւ է նմանութիւն ունեցած ըլլար։ Հանրային կարծիքը չընդունեց մեր պարտքին տրուած այդ մեկնութիւնը, եւ ասոր ապացոյցը այն է թէ օրէնքը գրեթէ ամէն կողմ գործադրուեցաւ։ Ընդդիմութեան առաջնորդող յուզումներու պատճառ չտուաւ օրէնքին գործադրութիւնը, եւ եթէ կարգ մը անձերու պարտքը չըլլար, օրէնքը ամէն կողմ անյապաղ պիտի գործադրուէր։ Քանի մը օրէն պիտի կրնանք դիտել թէ միաբանութիւններէն ո՛րքանը հնազանդած եւ ո՛րքանը ընդդիմացած են։ Այս վերջիններուն անձուն թիւր զարմացում պիտի պատճառէ։ Կրնամ ըսել թէ այս միջոցիս, դատաւորներու մեծ մասին մէջ, օրէնքը գործադրուած է, առանց ոչ մէկ ընդ- [illegible] տեսակ մը դատախազականութիւն խանգարած է միայն կարողութիւնը անոնց որ կ'ըսեն թէ կրօնական ընկերակցութիւնները օրէնքէն վեր են, վասն զի հակառակ պարագային ի՛նչ պէտք կար նոյն օրէնքին։ Մեր հիմնական բրածը 1901 յուլիս 1ի օրէնքին մէկ յօդուածին պարզ գործադրութիւնն է։ Այդ յօդուածը կը տրամադրէ թէ միաբանութիւնները ու միաբանական հաստատութիւնները գոյութիւն ունենալու համար պէտք է նախապէս արտօնութիւն խնդրեն՝ միաբանութեանց համար Երեսփ. Ժողովին դիմելով եւ միաբանական հաստատութեանց համար ալ պետական Խորհրդին։ 1901ի օրէնքէն ետքը միաբանական 130 հաստատութիւններ հիմնուեցան որոնք չուզեցին արտօնութիւն խնդրել. օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկեցինք, պատժեցինք զանոնք, վասն զի այդ էր մեր պարտքը։ Օրէնքէն առաջ ուրիշ հաստատութիւններ ալ հիմնուեցան որոնք արտօնութիւն չխնդրեցին եւ սակայն 1825էն ի վեր օրէնք մը արտօնութիւն կը պահանջէր։ Որ եւ է կասկածի պատճառ չտալու համար, Պ. Վալտէք-Ռուսօ ծանուցած էր միաբանութեանց թէ այդ կերպով բացուած հաստատութիւնները պարտաւոր էին կանոնաւորել իրենց կացութիւնը։ Արդարեւ օրէնքը այդ մասին բացարձակ է, եւ անոնց դէմ ձեռք առնուած միջոցն ալ խիստ օրինաւոր է։ Արդէն պիտի տեսնուի թէ միաբանական հաստատութեանց մեծ մասը այդ կերպով ըմբռնած է օրէնքը. յանդգնութիւն մը ըրած պիտի չըլլամ, երբ ըսեմ թէ անոնցմէ չատ քիչերը պիտի ընդդիմանան իրենց եղած զեկոյցին։»

Նախարարապետին այս ճառը որ քանի անգամներ ընդմիջուեցաւ ջերմագին ծափահարութիւններով, աւարտելուն ողջունուեցաւ «Կեցցէ՛ Ֆրանսա» եռանդագին աղաղակներով։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ֆրանսա, Իտալիա ու Սպանիա.— Հարցապնդում Անգլիոյ Խորհրդարանին մէջ.— Ելմտական Նախարար.— Վայմայի խնդիրը.— Անգլիայէն Ֆրանսա լողալով ուղեւորութիւն։

Լոնտոն, 22 յուլիս.— Երէկ, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, երեսփոխան Կիպսըն Պօուլզ հարցուց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունի՞ թէ Ֆրանսա, Իտալիա ու Սպանիա կը բանակցին լատինական Դաշնակցութիւն մը կազմելու համար։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրանպորն պատասխանեց թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը այդ տեսակ բանէ մը բնաւ տեղեկութիւն չունի։

—Պ. Լապուշէր հարցուց թէ, Սըր Մ. Հիքս Պիչի Ելմտական Նախարարութենէ հրաժարելուն առթիւ, կառավարութիւնը մտադի՞ր է պահպանել անոր ելմտական քաղաքականութիւնը բրիտանական գաղթավայրերուն հանդէպ։ Նախարարապետ Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ որքան որ գիտէ պատճառ մը չկայ որ Սըր Մ. Հիքս Պիչի քաշուելէն ետքը, [illegible] հետեւած քաղաքականութենէն։

—Ժողովին նիստը աւարտելու միջոցին, արտաքին գործոց խորհրդականը, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Վայմայի (արեւմտեան Ափրիկէ) գործին համար իրաւարարական վճիռը ինը հազար անգլիական ոսկի հատուցում մը կը յատկացնէ Անգլիոյ կառավարութեան։ Վայմայի մէջ ֆրանսացի ու անգլիացի զինուորներու միջեւ կատարուած ընդհարումի մը առթիւ անգլիական քանի մը սպաներ սպաննուած էին։

—Կը յիշուի թէ անցեալ տարի, այս եղանակին, Անգլիացի մը փորձած էր լողալով Գալէէն Տուվր երթալ եւ մինչեւ եօթը քիլոմեթր մօտեցած էր անգլիական ծովեզերքին, բայց պաղութեան չդիմանալով պարտաւորուեցաւ մտնել իրեն հետեւող նաւը։ Այդ անձը, Հոլպէյն, այս տարի ալ նոյն փորձը պիտի կատարէ, եւ կը սպասէ ծովի ջուրերուն տաքնալուն։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Առեւտրական դաշնագրութիւններ.— Միսիոնարներու վերաբերեալ մասը.— Ջունկկուզ աւազակներ։

Շանկայ, 20 յուլիս.— Չինական գոմիսէրները կ'ուզեն առեւտրական նոր դաշնագիրներուն մէջ վեց յօդուածներ յատկացնել միսիոնարներուն համար։ Աւասիկ այդ օրինագիծը.—«Ա. Եկեղեցին որ եւ է ստահակ պիտի չպատսպարէ։ Բ. Դատերը պաշտօնատարներուն կողմէ պիտի տեսնուին, առանց միսիոնարի մը կողմէ միջամտութիւն մը ըլլալու։ Գ. Միսիոնար մը կրնայ իմաց տալ հալածման դէպքերը։ Դ. Քրիստոնէութիւնը ընդունող Չինացիները ազատ պիտի ըլլան կուռքերու տօներուն տուրքերէն, սակայն կառավարական միւս բոլոր տուրքերը պիտի վճարեն։ Ե. Միսիոնարները պէտք չէ արդարութեան գործին արգելք ըլլան ստահակներու մասին։ Զ. Միսիոնարները պէտք չէ որ եկեղեցիէն անկախ ինչքեր ունենան, ապա թէ ոչ կառավարութիւնը տեղական պաշտօնատարներու քով արձանագրուած չարժուն ու անչարժ կալուածներու վերաբերեալ հատուցումները միայն պիտի վճարէ։» Եւրոպացիները բաւական մտօք կը նկատեն այդ առաջարկութիւնները, որոնք սակայն ցոյց կուտան չինական պաշտօնատարներուն բողոքները միսիոնարներուն դէմ։

Բեդերսպուրկ.— Բորթ-Արթուրէն կը հեռագրեն թէ Թուն-Ջաուին մօտ (Մանչուրիա) [illegible]ներու վերաբերեալ կարաւանի մը վրայ յարձակելով՝ բոլոր ապրանքները գրաւեր է։ Կարաւանին ընկերացողներէն երեք հոգի սպաննուեր են։

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Թռանթէնի ինքնօրինութեան ծրագիրը.— Թիրոլի Նահանգային Ժողովը.— Բանտարկեալ տեղակալի մը ճահատակութիւնները։

Վիեննա, 20 յուլիս.—Թիրոլի Նահանգային ժողովին նիստերը յետաձգուեցան Թրանթէնի ինքնօրինութեան ծրագրին վրայ վիճաբանութիւն կատարուելէ առաջ։ Ցայտնի է թէ, գերման եւ իտալացի պատուիրակները համաձայնած էին Նահանգային Ժողովին եւ դպրոցական Միացեալ յանձնախումբին մօտ կազմել գերմանական եւ իտալական բաժանումներ, այս վերջինը իր կեդրոնատեղին ունենալով Թրանթի մէջ։ Իտալական հողին վրայ գտնուող գերմանական համայնքներ ո՛չ թէ իտալական բաժանումին իրաւասութեան տակ պիտի գտնուէին, այլ Միացեալ յանձնախումբին համագումար նիստէն կախում պիտի ունենային։ Նահանգային Ժողովի Միացեալ յանձնախումբը ընդունած էր ծրագիրը եւ Նահանգային Ժողովը վիճաբանութեան պիտի ենթարկէր զայն։ Այս համաձայնութիւնը Քէօրպէրի դահլիճին մէկ յաջողութիւնը կը նկատուէր Վիեննայի մէջ, մանաւանդ որ Պոհեմիոյ մէջ ալ հետեւելի օրինակ մը պիտի կրնար ըլլալ։ Թիրոլի Նահանգային Ժողովին հաւանութիւնը անվրէպ էր, երբ վերջին պահուն դժուարութիւններ ծագեցան, գլխաւորապէս աւելի կամ նուազ երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող երկաթուղիի խնդիրներու վերաբերեալ։ Ծրագրին ընդունելութիւնը անստոյգ ըլլալով՝ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը յետաձգել տուաւ Նահանգային Ժողովին նիստերը, կատարեալ խզման չենթարկելու համար այնքան առաջ տարուած բանակցութիւնները, որոնք կրնան նորէն վերսկսուիլ յառաջիկայ նստաշրջանին։

—Աւստրիա-Հունգարական պատուիրակութեանց աւելի առաջ կատարած նիստերուն մէջ հարցապնդում մը ուղղուեցաւ Լուիզ տը Քոպուրկ իշխանուհիին նախկին բարեկամ տեղակալ Մաթաչիչ Քէկլէվիչի նկատմամբ ի գործ դրուած խստութեանց մասին, Մէլլէրստորֆի բանտին մէջ, Վիէննայի մօտ։ Պատասխանուեցաւ թէ բանտարկեալին վրայ արդարեւ մասնաւոր հսկողութիւն մը կը կատարուէր։ Լրագիր մը այս առթիւ հետաքրքրաշարժ պատմութիւն մը կ'ընէ։ Մէլլէրստորֆի բանտին ըմպելարանի արկղակալուհիին ամուսինը ամուսնալուծման վճիռ ձեռք բերաւ, ապացուցանելով թէ իր կինը սիրային յարաբերութեան մէջ կը գտնուէր բանտարկեալ տեղակալին հետ։ Ամուսնալուծութեան դատի միջոցին երեւան ելաւ թէ բանտարկեալը ազատ կը պտըտէր բանտին մէջ, առանց դժուարութեան կ'ընդունէր այցելուներ, ուտելիք եւ նոյն իսկ դրամ. նաեւ դուրսի հետ յարաբերութեան մէջ էր թղթակցութեամբ։ Մէլլէրսդորֆի բանտին տնօրէնը պաշտօնանկ եղած է։

ԻՏԱԼԻԱ

Օրսինի պալատին եւ Մարսէլլօ թատրոնին վաճառումը.— Արգելքներ վաճառման դէմ։

Հռոմ, 20 յուլիս.— Օրսինի իշխանին մէկ պահանջատէրին ընդդիմութեանը վըրայ, Օրսինի պալատին եւ Մարսէլլօ թատրոնին աճուրդով վաճառումը յետաձգուեցաւ։ Այդ պահանջատէրին ընդդիմութեան պատճառն է Վատիկան, որ չուզեր անոր ծախուիլը, որովհետեւ Լէոն ԺԳ. Պապը մտադիր է զայն նուիրել Ֆիլիփ իշխանին անդրանիկ զաւկին՝ Տոն Լէլիօ Օրսինիի, զոր չատ կը սիրէ։ Միւս կողմէ, Պ. Ծանարտէլլի պատասխանելով Պ. Կապրիէլ տ'Աննունցիոյի հեռագրին, յայտարարեր է թէ ելմտական եւ ներքին գործոց նախարարները հրահիրած է, որպէս զի հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին, օտարազգիներու ձեռք չանցնելու համար Օրսինի պալատը։ Կառավարութիւնը պիտի ընդդիմանայ վաճառման, յենլով սեփականութեան այն իրաւունքին վրայ, զոր տէրութիւնը ունի Մարսէլլօ թատրոնին նկատմամբ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Միլիառատէրի մը մահը.— Դայթակղական դէպք մը.— Սանթոս-Տիւմոնի փորձերը.— Ուրական։

Ուաշինկթըն, 20 յուլիս.—Ամերիկացի միլիառատէր մը՝ Պ. Ճոն Մաքքէյ յանկարծական մահուամբ մեռեր է Լոնտոնի մէջ։ Ճոն Ուիլեմ Մաքքէյ որ եօթանասուներկու տարեկան կար, Տըպլինի ծնած է. 1840ին գաղթած է Ամերիկա եւ Նիւ-Եորքի մէջ ապրուստի դժուարութիւն քաշեց։ 1851ին Գալիֆորնիա գնաց, բայց հոն ալ չկրցաւ ձեռք անցընել երազած հարստութիւնը։ 1860ին հետեւեցաւ այն հոսանքին, որ հանքագործները կը մղէր դէպի Նեվատա. հոն մեծապէս յաջողեցաւ, քանի մը հանքերու տէր դառնալով։ Այնուհետեւ արծաթի իշխան (Silver King) կոչուեցաւ։ Ցետոյ ամերիկեան ամենամեծ ձեռնարկութեանց մասնակցեցաւ, եւ քիչ ատենէն Մորկանի, Ռոքֆէլլէրի եւ Վանտէրպիլթի հաւասար դիրք մը բռնեց։ Լոնտոնի եւ Բարիզի մէջ չքեղ բնակարաններ ունէր, ուր տիկին Մաքքէյ փառաւոր ընդունելութիւններ կը կատարէր։ Իր աղջիկը ամուսնացած է Նաբոլիի Քօլոնա իշխանին հետ։ Իր տղան մեռած է ձիէ իյնալու հետեւանքով։

—Նիւ-Եորքի մէջ պատահած հետեւ- [illegible] Նիւ-Եորքի նախկին քաղաքապետին որդին եւ Մ. Նահանգաց բանակին մէջ նախկին սպայ Պ. Սթրոնկի դէմ ձերբակալման հրամանագիր մը հանուած էր, Լորտ Ֆրանսի Հոփի հետ ամուսնացած ամերիկացի դերասանուհիի մը գոհարեղէնները խլրացուցած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Դերասանուհին՝ միս Մէյ այն խումբին մէջ մտաւ, որ Պ. Սթրոնկի տնօրէնութեան տակ Անգլիա կ'այցելէր. քիչ յետոյ, Լորտը ամուսնալուծման վճիռ ձեռք բերելով բաժնուեցաւ իր կնոջմէն։ Անցեալ ապրիլ ամսուն, Պ. Սթրոնկ եւ դերասանուհին Ամերիկա դարձան եւ Հաւթինկի մէջ ամարանոց մը հաստատուեցան, որ դերասանուհիին մօրը կողմէ գնուած էր։ Անցեալ երեքշաբթի, Պ. Սթրոնկ անհետացաւ եւ անկէ ի վեր երեւան չէ եկած։ Կը թուի թէ քանի մը ամիսէ ի վեր, Պ. Սթրոնկ յաճախակի այցելութիւններ կու տար այն վարկի հաստատութեանց գրամարկղերուն, ուր իր գոհարեղէնները դրած էր դերասանուհին։ Պ. Սթրոնկ հիմա կ'ամբաստանուի թէ 500,000 ֆրանքի արժէքով գոհարեղէն խլրացուցած է։ Դերասանուհին նամակ մը առեր է փախստականէն, որուն մէջ Պ. Սթրոնկ կը յայտնէ թէ անձնասպան ըլլալու մտադիր է։

— Ծանօթ օդանաւորդը՝ Պ. Սանթոս Տիւմոն, յառաջիկայ չաբթու իր փորձերը պիտի սկսի Նիւ-Եորքի մէջ։ Սէնտիքա մը ստանձնած է գործը եւ կը չահագործէ զայն։ Պ. Սանթոս Տիւմոն 20,000 ֆրանք պիտի ստանայ ամէն անգամ որ հոն գտնուած արձանի մը չրջանը կատարէ։

—Բուռն ուրական մը իջեր է Պալթիմորի վրայ։ Տասներկու հոգի մեռեր են։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պաղտատի նահանգին Մէնտլի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Սէմավէի գայմագամ Ասաֆիլավիզ էֆ.։

—Նապլուսի գաւառին հաշուակալ անուանուեցաւ Գողանի գաւառին հաշուակալ Մուխթար էֆ., որուն յաջորդեց Կէլկիթ գաւառակին ելմտական նախորդ պաշտօնեայ Սիւլէյման Աղիզ էֆ.։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳԱՆՁՈՒՄԸ.—Եպարքոսական պաշտօնագիր մը հրամայեց ձեռնհաս պաշտօնարանին՝ տեղեկագրել թէ տուրքերու գանձման կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն, մինչեւ հիմա ո՛ր տեղերը հաւաքիչներ կարգուած են եւ ո՛ր տեղերը տակաւին չեն անուանուած. նաեւ ծանոյց թէ առանց ժամանակ կորսնցնելու այդ հաւաքիչներուն ամէնքն ալ պաշտօնի կոչուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Խարբէէն կը գրեն թէ, երեքշաբթի օրը, ժամ 7ին Մալքարայի, Կելիպոլիի, Տէտէ Աղաճի եւ Օրթաքէօյի մէջ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու։

—Նոյն օրը ժամ ժամ 8ին Պալըքէսէրի մէջ ալ ցնցում մը զգացուեր է, բայց վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցեր։

—Սէլանիկի մէջ երկրաշարժի ցնցումները դադրեցան եւ քաղաքը վերստացաւ իր ոգեւորութիւնը։ Կեվղելիէն ու Լանքազայէն առնուած լուրերու նայելով, այդ տեղերն ալ ցնցումները դադրած են։ Նպաստամատոյց յանձնաժողովը փութով առաջ կը տանի իր գործը եւ ամէն կողմէ կը պատասխանեն անոր հրաւէրին՝ Կեվղելիի արկածեալներուն օգնելու համար։ Ցուլիս 14ի տօնին առթիւ Սէլանիկի Ֆրանսական գաղթականութիւնը 510 ղրուշ հաւաքելով նպաստամատոյց յանձնաժողովին յանձնեց։ Սէլանիկի փուռպանները 5020 օխա հաց ղրկեցին Կեվղելի։

ՊԻԳԱ գաւառակին դատական գործառնութիւնները չատ ըլլալով, նոյն գաւառակին նախնական դատարանին մօտ մասնաւոր հարցաքննիչ դատաւոր մը պիտի կարգուի։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը Առիւծ եւ Արեւ պատուանշանը տուաւ կայս. պալատան քարտուղարներէն Ֆէթհի պէյի։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ յանձնաժողովը կարգ մը որոշումներ տուաւ թղթատարական շրջանի պաշտօնեաներու եւ սուրհանդակներու ամսաթոշակները ու պարտականութիւնները աւելի կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ըստ այնմ հարկ եղածը գործադրել։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը, երէկ, վերցնել տուաւ Գալաթիոյ Մումխանէի կողմը խոհարար Քոսթիի տան չուրջը գրուած չղթան՝ երկրորդ անգամ խիստ ստուգութիւններ կատարելով։ Ինչպէս կը յիշուի, անցեալները կասկածելի հիւանդութեան դէպքեր պատահած էին այդ տանը մէջ։

—Առողջապահական պաշտօնեաները ձերբակալել տուին Նիքօլի անուն մարդ մը որ տեսակ մը խարան (եաղը) պատրաստելով պարզամիտներ կը խաբէր եւ իր դեղը իբրեւ ամենազօրեղ ցոյց կուտար։ Խարանները գրաւուեցան եւ Նիքօլի երաչխաւորութեան տակ ազատուեցաւ, այդ գործին ալ եւս չհետամտելու համար։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան Թողեալ հասոյթները անցեալ յունիսին արտադրեցին 112,500 օսմ. ոսկի, ծախս- [illegible]

187,500 ։ 1601ին Թողւած հասոյթները արտադրած էին 131,009 ոսկի, Ռէժիի սասամորը՝ 7,500 եւ Ռէժիինը՝ 187,500 ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ. — Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ կ'իմանայ թէ օսմանեան կառավարութիւնը արտօնութիւն շնորհած է հնագիտական խուզարկութիւններ կատարել Մուսուլի Գալաթիւշշարգ լեռան վրայ ։ Գիտական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ այդ խուզարկութիւնները մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենան Ասորեստանի պատմութեան համար ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Սերպիոյ դեսպանը եւ հելլենական դեսպանատան գործակատարը, աղջի օրը, Ֆէնէր երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Ցունաց Ս. Պատրիարքին հետ ։

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր եւ Անատոլըի երկաթուղիներուն ընդհանուր տնօրէն տոքդ. Զանտէր, ինչպէս ծանուցեցաւ, երկուշաբթի օրը, մասնաւոր կառախումբով Էնկիւրիի գացին ։ Այդ կառախումբը 37 վայրկանէն Բէնտիք հասաւ. իսկ Հայտար-Փաշայէն մինչեւ Իզմիտ երկուքուկէս ժամէն ։ Երեքշաբթի առաւօտ ալ Էնկիւրի ժամանեցին, Հայտար Փաշայէն մինչեւ Էնկիւրի 17 ժամ 20 վայրկեանէն երթալով ։ Պ. Ռամպէր ու տոքդ. Զանտէր տեղւոյն կուսակալ Ճէվատ պէյի կողմէ ընդունուելով օր մը հոն մնացեր եւ իրիկունը Կ. Պոլիս դարձեր են ։ Վերադարձին կառախումբը Էնկիւրիէն Հայտար Փաշա 22 ժամ 12 վայրկեանէն հասեր է ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալութիւնը, ինչպէս ծանուցանեցաւ, առաջարկած էր չորս ուսանող ղրկել Կ. Պոլսոյ Սէնայի վարժարանը, որպէս զի երկրագործական մեքենաներու նորոգութեան եւ փոխադրութեանց կարգերու չինութեան արհեստները ուսանին ։ Երկրագործական նախարարութիւնը ծանոյց թէ Սէնայի վարժարանը պարապ տեղ չըլլալով, այս տարի երկու ուսանող միայն կրնայ ընդունիլ, բայց կուսակալութիւնը եթէ ուզէ, կրնայ այս տարուան շրջանաւարտներէն երկուքը, որոնք պահանջուած հմտութիւնները ունին, պաշտօնի կոչել, ճամբու ծախքերը վճարելով եւ յարմար ամսաթոշակ մը սահմանելով ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա, անցեալ ուրբաթ օրը, Գարաֆերիէ ու Աղըթոս գացեր եւ իրիկուան Սէլանիկ դարձեր է ։ Ն. Վսեմութիւնը Գարաֆէրիէի կառավարական նորակառոյց շէնքը եւ բանտերը այցելեր է ։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութեան կողմէ ընտրուած երկու սպաներ՝ Խալիլ ու Սալիհ պէյերը, երէկ իրիկուն, Լոնտոն ուղեւորեցան՝ անգլիական նաւագործարաններու մէջ շինուելիք օսմ. երկու յածանաւակներու շինութեանը հսկելու ։

ՄԻՏԻԼԼԻԷՆ կը գրեն Թանինի թէ նոյն կղզիին մէջ, այսօրերս, ոճրագործութեանց աւելնալուն պատճառն է կարգ մը անձերու միջեւ եղած ատելութիւնը ։ Ատենցմէ ոմանք երբեմն Ռէժիի դէմ ըլլալով, ճամբուած են եւ հիմա ծխախոտի մաքսանենգութիւն կ'ընեն. ատոնց տեղ դէմ կարգուած են ուրիշներ ։ Այդ պատճառով իրարու դէմ թշնամութիւն ունին ։ Նամակագիրը կը յարէ թէ դէտերը իրենց բնիկ գիւղերուն մէջ պէտք չէ պաշտօնավարեն ։

ՍԱՄՈՍԻ մեծապայծառ վախճանեալ Տ. Կարրէէլի գոյքերէն հարիւր հազար ղրուշ ինկած է Ֆէնէրի Պատրիարքարանին բաժնին ։ Այդ գումարը Սամոսէն Պատրիարքարան պիտի ղրկուի ։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ, հանքերու եւ երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մէլհամէ փաշա որ շաբաթէ մը ի վեր հիւանդ էր, ապաքինեցաւ եւ երէկ սկսաւ յաճախել իր պաշտօնատեղին ։

—Երկրագործական մասնագէտներու Խորհուրդին նախագահ Իբրամ էֆ. որ քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երկու օրէ ի վեր իր պաշտօնատեղին կը յաճախէ ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարաններու քննիչ գերմանացի Ռիտէր փաշա, կայս. Իրատէի մը համաձայն, մէկ շաբթուան համար Մուտանիա պիտի երթայ քննական պաշտօնով ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնը նըկատելով որ Պաշ Գալէի հեռագրական թելին Պարսկաստանի կողմը գտնուած մասը տասներուց օրէ ի վեր աւրուած է, ծանոյց ամէն կողմ որ Պարսկաստանի յատուկ հեռագիրները, ցնոր տնօրէնութիւն, պէտք է Խանքինի ճամբով ղրկել ։

ՏՈՒՐԲԱ ՓԱՇԱ, առողջապահական ընդհանուր քննիչը, երէկ իր պաշտօնին ձեռնարկեց ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ չորեքշաբթի օրը ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահեր են ։

—Մուշայի մէջ (Վերին Եգիպտոս) նոյն օրը քոլերայէ 28 դէպքեր եւ 26 մահեր պատահեր են, որոնց 11ը առաջնան բըռնուածներէն ։

ԵԷՄԷՆԻ նահանգին առողջապահական քննիչը կը հեռագրէ թէ յունիս 30էն ի վեր քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ հելլենական դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը, երէկ, Աթէնք ժամներ է, ուրկէ Անտրոս կղզին պիտի երթայ՝ ինքզինքը երեսփոխանական ընտրելի ներկայացնելու համար ։ Մավրոկորտաթօ իշխանը երկու շաբաթ ետքը Կ. Պոլիս պիտի գայ, իր հրաժեշտի գիրերը մատուցանելու ։

ԿԵՕՉ ԹԵՊԷԻ ջուրը, որ Զուպուքլըի եռին գտնուած տեղէ մը կը բխի, մինչեւ Անատոլը Հիսարի եզերքը բերելու համար երկաթ խողովակներ պիտի զետեղուին ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց փութացնել Թէրսանէի մէջ ութ մարտանաւերուն նորոգութիւնը եւ Ներոպա յանձնարարուած յածանաւակներուն շինութիւնը ։

ՑՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, երէկ, Աալէի պաշտօնարանը երթալով տեսակցեցաւ կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյի հետ ։

ՍԵՐՊԻՈՅ ՈՒ ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ սահմանագլուխին ընդհանուր քննիչ Ահմէտ Համտի փաշա, որ Մօքրա գացած էր, Աքիէ վերադարձեր է ։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ. — Երէկ, ժամ 9ին, Շիշլիի մէջ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին դեր-նախագահ ու կայս. աւագ թիկնապահ Էտհէմ փաշայի ապարանքին եւեւը գտնուած խոհանոցի ծխնելոյզէն հրդեհ ծագեցաւ ։ Խոհանոցը, ախոռ մը եւ միրլիվա Իսմայիլ փաշայի ապարանքին սելամլըքին ու կառք պահելու տեղին մէկ մասը այրեցան. միւս մասն ալ վար առնուեցաւ ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ միւսանգամ Խալիլ պէյը ղըրկելով Էտհէմ փաշայի ապարանքը, ցաւակցութիւն յայտնել տալ ։

ԷՏԻՐՆԷԳԱՓՈՒԻ կողմը, երէկ, Հիւսմիւզ անուն Թուրք կին մը, տանը մէջ տիրող անհամաձայնութենէն յուսահատած, ինքզինքը կախեց, բայց շուտով ազատուեցաւ ։

ԱՆՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՆ. — Պոլսոյ Չիչէք Բազարի կողմը հաստատուած մանր երկաթեղէններու վաճառական Մօրիզ, երէկ առտու, իր սպասաւորին՝ Նիսիմի 140 օսմ. ոսկի յանձնեց՝ Սէլանիկի պանքան տանելու ։ Նիսիմ մինչեւ ժամ 9ը երեւան չելաւ, եւ արդէն վաճառատունէն գացած ատեն, չարաբար ձեւ մը ունէր ։ Մօրիզ կասկածելով, Սէլանիկի պանքան գնաց եւ հարցուց դրամին յանձնուած ըլլալը, բայց ժխտողական պատասխան առացաւ. իսկոյն ոստիկանութեան դիմեց, խուզարկութիւն կատարուեցաւ եւ Նիսիմ ձերբակալուեցաւ Թոփխանէի կողմը բնակած տունին մէջ ։ Հարցաքննուելով ըսաւ թէ հարիւր քառասուն ոսկին ճամբան գողցուած էր ։ Նիսիմ Բերայի ոստիկանատունը ղրկուեցաւ ։

ՊՐՈՒՍԱ-ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԻ երկաթուղիին մէկ կառախումբը, յուլիս 1ին, 24րդ քիլոմէթրին հասած ատեն, վայրաշարժը գիծէն ելեր եւ մեքենավարը ոտքէն վիրաւորուեր է ։

ԱՐԵՒԻԼԵԱՆ երկաթուղիներու գործաւորներէն Մաճիտ, երէկ, Վառօշարանին մօտ, ձեւաքի ասպով մը երկաթուղին կամուրջէն անցած ատեն, գլխուածով վար գլորեցաւ սայլին հետ ։ Գործաւորը գլխուն մէկ քանի տեղերէն, թեւէն եւ կողոսկրներէն ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով, Նախնական դարմաններէն ետքը հիւանդանոց ղրկուեցաւ ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐԲԵՐԸ, մօրք եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, ղեղծումներն ու քնատութիւնները ոյժէ կը ձգեն մարդը, մարմինը կը տկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն եւ անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները ։ Արիւնը ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացնելու եւ վատուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ-Լէսիթին Պիլլօն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղաբաններուն կը գտնուի ։

SIROP DE RAIFORT

Բաց օդը, այնքան անհրաժեշտ առողջութեան, պէտք եղած օգուտը չընծայեր տխուրժ չունեցող, տժգոյն, մեղկ եւ ուսումէն յոգնած տղաց եւ պատանիներուն ։ Բժիշկները այդպիսիներուն կը յանձնարարեն գործածել սիրօ րէֆօր իօտէ տը Գրիմօն, որ կը մաքրէ արիւնը, քերբէշները կ'անհետացնէ եւ աւշային հիւանդութեանց առաջ բերած բոլոր տկարութիւնները ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Րումէլիի երկաթուղեաց արժեթղթերուն 195րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի հրապարակաւ՝ 1902 յուլիս 18/31ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնատեղիին մէջ, աջակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային ։

Կ. Պոլիս, 6/19 յուլիս 1902 4—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ. — Թէնպէքիի Բրիօրիթէ 4 % փոխառութեան պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ նոյն պարտաթուղթերու թիւ 7 կտրօնը, որուն պայմանաժամը աւարտած է 1896 օգոստ. 7ին, եւ թէ մինչեւ 1902 յուլիս 31/13 օգոստ. չներկայացուին գանձուելու համար, ջնջուած պիտի համարուին ։ 6—8

Կ. Պոլիս, 14 յուլիս 1902

ԱԶԴ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կեդրոնական վարժարանի Խնամակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ վարժարանին վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 2 Բշ. օր ։ Այն ծնողքները եւ պաշտպանները որոնք կը փափաքին իրենց զաւակները ղրկել Կեդր. վարժարան, կը հրաւիրուին, ամէն օր, մինչեւ կէս օր, դիմել վարժարանին ընդհ. հսկող Գառնիկ էֆ. Բարունակեանի, արձանագրուելու եւ ընդունելու համար մուտից քննութեանց ծրագիրը ։

Մուտից քննութիւնները պիտի կատարուին գրաւոր կերպով, յառաջիկայ օգոստոս 27 Դշ. եւ 28 Դշ. օրերը ։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԷՍԱՅԵԱՆ

Ղալաթիա, 26 Յունիս 1902 832 4—6

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ազգային Ցանձնաժողովը երէկ առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը գումարուեցաւ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին ։ Ներկայ էին անդամներէն Տեարք Գառնիկ Կիւլպէնկեան, Տիրան Կիւմիւշկերտան, Բարթող Թէլեան, Սիման Գայսէրլեան, Եդուարդ Գարակէօզեան եւ Եսայեան Էսաեան ։ Մարթէն էֆ. Ցակոբեան անդած ըլլալով իր հրաժարականին վրայ, անոր տեղ ուրիշ ընտրութիւն պիտի կատարուի յառաջիկային ։ — Ս. Պատրիարքը յանձնաժողովին տեղեկութիւններ տուաւ Ազգային Սնտուկին հաշիւներուն եւ որբանոցներուն թուոյն վրայ, թէ քանի՛ որբանոցներ՝ որբախնամ մարմնոց եւ թէ քանի՛ն՝ ուղղակի Ազգային սնտուկին նպաստներովը կը շարունակեն, եւ թէ որո՛նց պայմանաժամը լըրացած է ։— Ցանձնաժողովը եկած գրերէն տեղեկացաւ նաեւ գաւառներու մէջ բացուելիք արհեստանոցներու համար խոստացուած օգնութիւնները, եւ զանազան խորհրդակցութիւններ կատարեց ։ Այդ խորհրդակցութեան մէջ յիշուեցան մէկ քանի գաւառներ՝ ինչպէս Մուշ, Մարաշ եւ Ատանա, ուր արհեստանոցներ բանալու համար ըլլալիք կարգադրութեանց վրայ խորհուեցաւ, ի նկատի առնելով նաեւ այդ տեղերու երկրագործական վիճակը հողագործական մշակութեանց համար ։ Կատարուած խորհրդակցութիւնները վերջնական որոշման մը չյանգեցան, եւ որոշուեցաւ շարունակել նաեւ յաջորդ նիստերուն մէջ ։— Նկատողութեան առնուեցաւ Արմաշի Դպրեվանուց Վերատեսուչ Դուրեան Տ. Եղիշէ Սրբազանի մէկ յայտագիրը, ուրկէ կ'երեւար թէ որբանոցին մէջ գտնուած 22 որբերէն 1ը մեռեր, 10ը մարմնական տկարութեամբ եւ կամ ուրիշ պատճառներով ճամբուեր, եւ մնացեալ 5ն ալ անյարմար տեսնուեր եւ միայն 6ը մնացեր են ։ Ցանձնաժողովը որոշեց գրել Ն. Սրբազնութեան թէ 6ը պէտք է վար դրուի վանքին մէջ, մինչեւ տարի մը իրենց ուսմանց ընթացքը աւարտելու համար, իսկ միւսներուն ըլլալիք կարգադրութիւնը յառաջիկային վերապահեց ։ Ցանձնաժողովը յառաջիկայ չորեքշաբթի նորէն պիտի գումարուի ։

—Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Հ. Արսէն Այտընեանի մահը հաղորդելէ յետոյ, սա տողերը կ'աւելցնէ. — «Այտընեան Արքահայր հեղինակութիւն մըն էր հայ ծխական խնդիրներուն մէջ ։ Հմտալից գրութիւններ եւ ծխական գրքեր հրատարակած է ։ 1867ին լոյս հանած է հայերէն լեզուի քննական քերականութիւնը ։ Հայր Արսէն իր պատկանած միաբանութեան համակրանքը կը վայելէր, իր քաղցրաբարոյ բնաւորութեան եւ լաւ նկարագրին պատճառաւ ։ Իր երիտասարդութեան ատեն, յաջողապէս մշակած է գեղարուեստները ։ Արեւելքի եկեղեցիներէն մէկ քանիին մէջ կը գտնուին իր վրձինէն ելած նկարներ ։ Հայր Աղեքսանդր Պալճեան վարդապետին աշխատակցութեամբ յօրինած է երկրագունտ մը՝ 24 մատ տրամագծով ։ Այս գործը, ա՛յնքան նրբութեամբ շինուած, Վիէննայի աշխարհագրական կաճառին հիացումը գրաւած է ։»

—Պիլէճիկի Բաղաքական ժողովը Պատրիարքարանէն դարձեալ խնդրեր է որ բանգէտ վարդապետ մը ղրկուի Պիլէճիկ, երբ Պատր. Փոխանորդ մեկնելու համար Վիճակին գործերը, մինչեւ որ Առաջնորդը վերադառնայ ։

—Պերութի ֆրանսական բժշկական վարժարանէն երկու Հայեր՝ Պ. Պ. Երուանդ Գրիգորեան եւ Աքքար Բասգալ շրջանաւարտ եղեր են, առաջինը իբր բժիշկ, եւ երկրորդը իբր դեղագործ ։

—Ինչպէս կը յիշուի, Կրօնական Ժողովը ասկէ առաջ բացատրական գիր մը ղրկած էր Ս. Հայրապետին, Ցովհաննէս էֆ. Պարոնիկեանի ամուսնական խնդրին առթիւ տուած որոշման հա մար, որ կ'արտօնէր Պարոնիկեան էֆ.ին ամուսնանալու, իսկ կնոջ չէր տար այդ արտօնութիւնը ։ Ս. Հայրապետը նկատողութեան առնելով Կրօնական Ժողովին այդ գիրը եւ նոր գրութիւն մը ուղղելով Ս. Պատրիարքին՝ կ'ըսէ թէ քանի որ սէրն ու փոխադարձութիւնը վերցած են երկու ամուսիններու միջեւ եւ Պարոնիկեան էֆ.ի զաւակներն ալ անմիամ մնացած են, հրաման կու տայ Պարոնիկեան էֆ.ի վերստին ամուսնանալու ։ Իսկ գալով կնոջ, Կրօնական Ժողովին տուած բացատրութեանց վրայ, որ մեղապարտ չի նկատեր զայն, կ'արտօնէ որ նոր ամուսնութիւն մը կնքելու Հայրապետական կոնդակով ։

—Զարօնհատի Առաջնորդ Կորիւն վարդապետի եւ Նարլըգաբուի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութեան հաստատութեան Պատր. կոնդակները ղրկուեցան ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Նախնական կրթութեան կազմական կանոնագրին Իէ. եւ ԻԸ. յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն՝ մայրաքաղաքիս Նախակրթարաններու շրջանաւարտից Քննիչ Ցանձնաժողովը կազմուած, եւ անոր կողմէ հետեւեալ կարգացոյցն ու ժամանակացոյցը պատրաստուած է այդ հարցաքննութեանց համար, դարձեալ բաս օրինի Նախորդ տարիներու շրջանաւարտ աշակերտաց թաղերն երեք շրջանակի բաժնուելով՝ ի դիւրութիւն աշակերտաց երթեւեկի, եւ որոշուելով միանգամայն որ քննութիւնք երկու կեդրոններու մէջ կատարուին ։

Ահաւասիկ նոյն կարգացոյցը եւ ժամանակացոյցը.

Ա. Շրջանակ. — 1. Գում-Գաբու. — 2. Կէտիկ-Փաշա. — 3. Պալաթ, 4. Սամաթիա, — 5. Որբանոց Եէտիգուլէի։ Բ. Շրջանակ. — 1. Խասգիւղ. — 2. Բերա, 3. Պէշիկթաշ Գ. Շրջանակ. — 1. Իւսկիւտար Իճատիյէ. — 2. Իւսկիւտար Սէլամիէ. — 3. Գատըգիւղ ։

Ա. Շրջանակի կեդրոն որոշուած է Գում-Գաբուի Պէզճեան Մայր վարժարանը. իսկ Բ. եւ Գ. Շրջանակներու համար՝ Բերայի Էսաեան վարժարանը ։

Քննութիւնները պիտի սկսին առաւօտները ժամ 2ին (Ը. Թ.), եւ պիտի տեւեն մինչեւ 5. Կէս օրէն ետքը՝ պիտի սկսին ժամ 6ին, եւ տեւեն մինչեւ 8 ½ ։ Քննութիւնները պիտի կատարուին հետեւեալ կարգաւ նշանակեալ օրերուն,

15 Յուլիս, Բշ. — Կրօնք. — Բարոյական կրթութիւն. — Ազգային պատմութիւն. — Գծագրութիւն ։ (Բ. Գ. Շրջանակի շրջանաւարտք պիտի ներկայանան) ։

17 Յուլիս, Դշ. — Նոյն նիւթերը ։ (Ա. Շրջանակի շրջանաւարտք պիտի ներկայանան) ։

23 Յուլիս, Դշ. — Հայ. Աշխարհաբ. (բացատր. ընթերց.). — Հայ. գրաբար. — Թուրքերէն. — Ֆրանսերէն. (Բ. Գ. Շրջանակի շրջանաւարտք) ։

24 Յուլիս - Դշ. — Նոյն նիւթերը ։ (Ա. Շրջանակի շրջանաւարտք) ։

29 Յուլիս, Բշ. — Պատմ. — Աշխարհագր. (օրէնսգիտ. եւ տնտեսագիտ. ծանօթութիւնք). — Երաժշտութիւն. (Բ. Գ. Շրջանակի շրջանաւարտք) ։

31 Յուլիս, Դշ. — Նոյն նիւթերը. (Ա. շրջանակի Շրջանաւարտք) ։

5 Օգոստոս, Բշ. — Ձափագիտ. — Տարերք բնական գիտութեանց. — Ձեռական աշխատութիւն. (Աղջկանց եւ մանչերու համար). (Բ. Գ. շրջանաւարտք) ։

7 Օգոստոս, Դշ. — Նոյն նիւթերը. (Ա. Շրջանակի շրջանաւարտք) ։

Հետեւաբար՝ ներկայ 1901—1902 դըպրոցական տարւոյ վիճակացոյցին համաձայն՝ կը հրաւիրուին Որբանոցի, Գում-Գաբուի, Պալաթի, Մայր վարժարանի, Կէտիկ-Փաշայի, Սամաթիոյ, Խասգիւղի, Բերայի, Պէշիկթաշի, Իւսկիւտար՝ Իճատիէի, Սէլամիէի եւ Գատըգիւղի նախակրթարաններու անչունութիւնները որ հաճին իրենց երկսեռ շրջանաւարտները սահմանեալ կարգաւ եւ որոշեալ օրերուն ներկայացնել Քննիչ Ցանձնաժողովին՝ նշանակեալ կեդրոններուն մէջ ։

10 Յուլիս 1902 (Կնիք)

Ի հանգիստ Հոգւոյ Հանգուցեալ

ԱՐՀԻԱՊԱՏԻՒ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ

Հ. ԱՐՍԷՆ Վ.Ի ԱՅՏԸՆԵԱՆ

Արքեպիսկոպոս Սաղամինայ, Ընդհանրական Աբբայ Մխիթարեան Միաբանութեան Վիեննայ, Նորին Սրբութեան Քահանայապետին Ատենին Թագադիր եւ Հռոմայ Գահուն Աւոգներակաց, Կոմս Հռոմայ, Պատուեալ Օսմ. Կայս. Գ. Մէճիտիէ պատուանշանով, Աւստ. Կայս. Ֆրանց Եոսէֆ կարգին Մեծ-խաչովը, Վարդապետ Աստուածաբանութեան, Ցոբելեար եպյն որ հանգեաւ ի Տէր ի Վիեննա, յ8/21 յուլիսի, 1902 ։

Առաջիկայ Կիրակի, 14/27 յուլիս, ժամը 2ին (Ը. Թ.) հանդիսական Պատարագ պիտի մատուցանէ՝ Ս. Յ. Ոսկեբերան եկեղեցին (ի Թագսիմ), Արհիապատիւ Գերապայծառ Պօղոս Թէրզեան, Եպիսկոպոս Ատանայ, ի ներկայութեան ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ԳԵՐԵՐՋ. ՀՈԳԵԻՈՐ ՏԵԱՌՆ, ՊՕՂՈՍԻ ՊԵՏՐՈՍԻ ԺԱ.Ի ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ, որ եւ պիտի կատարէ Հոգեհանգստեան Պաշտօնը ։

Կը հրաւիրուին ՅՅ. քահանայք, ազգականք, ծանօթք եւ բարեկամք Արհիապատիւ Հանգուցելոյն եւ Մխիթարեան Միաբանութեանս, ներկայ գտնուել եւ աղօթել Գեր. Հանգուցելոյն հոգւոյն համար ։

Բանկալթի, 10 Յուլիս 1902.

ՎԱՆԱՏՈՒՆ

ՀԱՐՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԷՆՆԱ, 24 յուլիս. — Բոլիթիշէ Քորէսբոնտէնց կ'իմանայ թէ Գերմանիոյ գահաժառանգ ներկայ պիտի գտնուի հունգարական զօրախաղերուն, որոնք սեպտեմբերին պիտի կատարուին ։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Նախարարական ընտրելի Պ. Բօրովիչի դէմ Պ. Սթամոնէվիչ Սքուբչինայի ատենապետ ընտրուեցաւ. այդ պատճառով նախարարական տագնապ ծագեցաւ ։

ԲՈՒԽՍ. — Բժշկական այսօրուան տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Անգլիոյ Թագաւորին առողջական վիճակը անընդհատ կը յառաջդիմէ գոհացուցիչ կերպով ։ Թէեւ Լոտուարտ Է. դեռ չի կրնար անկողնէն ելլել, սակայն ոյժերը միշտ կ'աւելնան ։

ՏՐԷԶՏԱ. — Սաքսոնիոյ Ժորժ Թագաւորին առողջական վիճակը զգալի կերպով կը բարուքի. տենդ չունի ։

ՎԷՐՍԱՅԼ. — Սաթորիի բանակետղին մէջ ամրաշէն զինուորներ երբ փորձեր կը կատարէին, պայթում մը պատահելով հինգ հոգի մեռան եւ տասնհինգ ալ վիրաւորուեցան ։

ՀՌՈՄ. — Թրիպունա կանխահաս կը նկատէ այն լուրը թէ Իտալիոյ Թագաւորը սեպտեմբերին Բարիզ պիտի այցելէ ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ ընդհանուր կարծիքն մը նայելով, Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորը 1902ին եւ Պէրլին ուղեւորելէ ետքը ուրիշ այցելութիւն պիտի չտայ ։

ԲԱՐԻԶ. — Քանի մը լրագիրներ ըսին թէ Պապը մտադիր է Ֆրանսայի կառավարութեան մօտ բողոքել՝ ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութեանը դէմ ։ Սակայն չատ հաւանական չէ, քանի որ Բարիզի Դահլիճը ծանուցած է Վատիկանին թէ այդ մասին վիճաբանութիւն պիտի չընդունի, վասն զի այդ կէտը կատարեալ դուրս է քննարկութեան ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 24 յուլիս. — Ռաս Մաքոնէն, այսօր, Բարիզէն ճամբայ ելաւ՝ Ջիպուտի երթալու ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ Թագաւորը որուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է, պիտի նախագահէ Նախարարաց Խորհուրդին որ յուլիս 26ին տեղի պիտի ունենայ ։

—Պարսից Շահը Լոնտոն պիտի երթայ օգոստոս 18ին ։

ԼԱ ՀԷ. — Քրիւկէր նախագահը որուն առողջական վիճակը քանի մը օրէ ի վեր մտահոգութիւն կը պատճառէր, գրեթէ ապաքինած է ։

ՏՐԷԶՏԱ. — Սաքսոնիոյ Թագաւորը բաւական ծանր կերպով հիւանդ է ։

ՊԷԼԿՐԱՏ. — Կը ծանուցուի թէ Սքուբչինայի ատենապետութեան համար նախարարական ընտրելին յաջողած չըլլալով, նախարարութիւնը պիտի հրաժարի ։

ԲԱՐԻԶ. — Ձեւք առնուած խիստ միջոցներու շնորհիւ, այսօր, որ եւ է միջադէպ չպատահեցաւ ։

ԲԱՐԻԶ. — Արտօնութիւն խնդրելու համար միաբանութեանց տրուած պայմանաժամը այսօր կը լրանայ ։ Միաբանութեանց մեծամասնութիւնը կը հնազանդի ։

—Նախարարաց Խորհուրդին յառաջիկայ նիստին, որ պիտի գումարուի Էլիզէի մէջ Պ. Լուպէի նախագահութեան տակ, արտօնութիւն չստացող հաստատութեանց փակման հրամանագիրը պիտի ստորագրուի ։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ, 22 յուլիս. — Բրիմուս շոգենաւին եւ Հանզա նաւաճիդին ընդհարումը այնքան յանկարծական էր որ Բրիմուսի լուցիկները գտնուող ուղեւորներէն շատերը փախչելու ժամանակ չունենալով խեղդուեցան ։ Քանի մը վայրկեանի մէջ պատահած այդ աղէտը նկարագրել անկարելի է ։ Ուղեւորները թէեւ մեծապէս ահաբեկած, սակայն դարձեալ անձնուիրութիւններ գործեցին ։ Շնոզքները առանց ինքզինքնին մտածելու, նախ իրենց զաւակները ազատեցին ։ Բարեկամներ իրարու օգնեցին ։ Բրիմուսին անդամները ամէն բանէ առաջ կիները ազատելու աշխատեցան ։ Արկածեալներուն ազատումը թէեւ ընդհանրապէս յաջողեցաւ, սակայն քանի մը հոգի այդ միջոցին վնասուեցան ։ Ամէնքը Հանզայէն օգնութիւն կը սպասէին եւ անոր եզերքներուն կը կառչէին յուսահատ. շատերը ազատելու վրայ էին Հանզայէն նետուած չուաններու միջոցաւ, բայց ծովը մնացող խեղձերուն վրայ մտածելով, նորէն ծովը նետուեցան ։ Ուղեւորներէն բազմաթիւ անձեր ալ չկրնալով չուանները բռնել նաւուն հետ ջուրին տակը գացին ։ Արկածին վայրը սրտաճմլիկ տեսարան մը կար. օգնութիւն խնդրող աղեկեղ աղաղակներ սարսուռ կը պատճառէին. վերջապէս աննկարագրելի ժխոր մը կար ազատարարներու եւ արկածեալներու պոռչտուքներէն ։ Այր մը ու կին մը մակոյկի մը մէջ առնուելու ատեն այրը նորէն ծովը ինկաւ. իսկ կինը մակոյկին մէջ առնուելէն քիչ ետքը մեռաւ ։ Այս ատու Ալթոնայի կամուրջին տակէն կնոջ մը դիակը գտնուեցաւ ։

—Արկածեալներուն թիւը պաշտօնապէս ծանուցուածէն շատ աւելի է, բայց որոշ բան մը չի գիտցուիր ։ Գասնըրկեց ուղեւորներու դիակները թաղուեցան ։ Արկածեալներուն մեծ մասը կիներէ կը բաղկանայ. ատոնց ամէնքն ալ նաւին վերի յարկը կը գտնուէին ։ Բրիմուսի մէջ աւազներն բազմաթիւ դիակներ կան ։ Խեղդուողներուն թիւը 60—70 կ'ենթադրուի ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

—o—

ԳԻՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒՄԷՆ ՎԵՐՋԸ ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ

Պզտիկ յետաշրջում մը ընելէ եւ մէկ երկու օր դադար առնելէ վերջ՝ սակերը երէկ իրիկուընէ սկսաւ դարձեալ սկսան վրայ դնել, եւ այսօր, առտուան բացուած գիներէն ա՛լ աւելի բարձրանալով, Լրագրիս մամուլը դրուած պահուն օսմ. քոնսոլիտէն կ'արժէ 30 ղրշ. 28 փարա եւ երկաթուղին 116 ուկէս ֆր. ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 11 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	17
Ամէնէն բարձր գին	»	30	17 ½
Ամէնէն վար գին	»	30	06
Րումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	115	25
Ամէնէն բարձր գին	»	115	50
Ամէնէն վար գին	»	114	12

ԲԱՑՈՒՄ 12 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	16 ½
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	115	—
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՄ.		0	10
Սօս. ՕԹՄ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	90
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	20
» ժուիսանս		1	35
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		140	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		263	25
Լավրիոմ		72	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք		110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք.	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Բըխիֆ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Րուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ			95	63
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.			54	50
» » » Դ. բաց.			27	57
» » » Դ. գոց.			27	37
Օսմանեան Պանքա			12	50
Ռուսական 1890			—	—
Հելլենական 5 %			40	50
» Մօնօբօլ			43	—
Պուլկարական 1888			93	10
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ			110	—
Տօմինիալ			106	—
Թրանսվալ			5	50
Այտընի երկաթուղի			14	50
Փոխառութիւն			25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 24 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %			100	47
» » 3 ½ %			101	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	բաց.	Ղրշ.	27	75
	գոց.	»	27	90
» » » Բ.		»	—	—
» » » Դ.		»	29	81
Օսմ. Կայս. Պանքա		Ֆր.	562	—
Օսմանիէ		»	485	—
Րումէլիի երկաթուղի		»	116	75
Օսմ. մաքսատուն		»	510	—
Օսմ Ռէժի		»	326	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %		»	—	—
Քրէտի Լիոնէ		»	1058	—
Իտալական Ռանթ		»	102	05
Սպանիական արտաքին		»	81	17
Թրանսվալ		»	141	—
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25	160
Դրամադեղ		»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 24 Յուլիս

Ռուպլը	Ֆր.	—	
Րումէլիի երկաթուղի	»	113	20
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	60
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	340

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	70
Րումէլիի երկաթուղի	»	109	70
Օսմ. Ռէժի	»	291	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 24 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	27	57
Րումէլիի երկաթուղի	115	50

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՏՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ-Ք

396 ՄԵԾ-Փ՛ՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԴԱՐԵՋՐԱՏԵԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԿԸ

(Տէյուս Զապուքեանց դեղ)

Ամենատատոկ ցաւած ակռաները մէկ անդամէն կը լեցնեն. ցաւով դեղ եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ ղեկացուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծանոթութիւն, եւ աղատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորելով ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամհանութիւն ։

Ջմեռները կիրակի օրերն ալ ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին ։

ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՆԱԽԿԻՆ ՎԷԼԱՍԹԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՋՈՐԴ Փ. ՎԻՏՈՔՈՆԹԻ

ԲԵՐԱ, 425, ՍԷՆԹ-Մառի եկեղեցիին մօտը

Վաճառատան շէնքին քակուելուն պատճառաւ, Նախկին Վէլասթի վաճառատունը յաջորդ Վիտոքոնթի) յունիս 3/16 երկուշաբթի օրէն ի վեր ընդհանուր վաճառում կ'ընէ իր մետաքսեղէն եւ բրդեղէն ապրանքներուն համար, արանց յատուկ ։ Առիթէն օգտուեցէք ։ Վաճառումները կանխիկ են ։ 21—30

ՄԱՅՐ ՄՏՈՒՐ ՋԿԱՆ ՇՇԱՐԵԿ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սզոդ եւ Պօուն,

Ցրմէ ճետէ սկսած եմ գործածել ձեր Եզրոն օշաքակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար ըլլալու է ։

Ֆր. Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԻՍ

Նախկին Ժխ. Օսմանեան Բանակին

ԻԼԱՆ

Բօսֆօր վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթիքէնէն

Տարիքէ նէզարէթէ աղլամըյա չէւրիլմիշ օլան նէզարէթ մէվզու իճրաս մէւաֆիք կէօրիւլէն իւշ ռէպի ալ լէ ալլէ նէզարէթի պօսթա վէ թէլէկրաֆ մուամէլաթըն քիւ Րումէլի չըմէնտոֆէր քէօմփանիի մէվլոտի մունաքասա կէօրիւլէրէք մաաշը վէ եաղլը կէօրիւլէն կէօրիւլէրէք մէյտանա կէլմէմէսի հալինտէ Թէքլիֆ նամէսի վէ ռէսմի կէօրիւլէսի Տէբրաստէ Թրիքիստ Օսմանլը Մուզայէտէ մունաքասատ քօմիսիօնի ... պէքէր կէօն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի Մէճլիսի Իտարէսինէ մէրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր ։

Ֆի 10 Թէմմուզ սէնէ 318 837

Ի Լ Ա Ն

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Մէքթէպլէրին զէմանը թաթիլլէրինէ միւսատիֆ օլան իշպու թէմմուզը բուլունան պիրինճի կիւնինտէն չէհրը աղուստոս զայիէսինէ տէկին մէքթէպլիլէրը րիւշտիէ ասկէրիէ չակիրտանընտան մաադա միւլքիէ մէքթէպլիլէրի թալէպէլէրինէ հէյէ-րինտէքի բասօլարըն հիւքմի օլմախսըզըն վէ խըլուլ խըթիտամընտան իթթիխազըն տախի ուսուլը տայիրէսինտէ միւճէտտէտէն բասօ իթա զըլընաճագը իլան օլունուր։

* * *

Մէվսիմը սէյֆ հիսապըյլա Սալաճագ ճիվարընտա պուլունան տէնիզ համամլարընա ազիմէթ ու աւտէթ խուշձէյլէրէ միւճէրրէտ պիր թէսհիլաթը մախսուսէ օլմագ իւզրէ իշպու թէմմուզըն պիրինճի բազար իրթէսի կիւնինտէն իթիպարէն իլանը ախիրէ տէկին Շիրքէթը Խայրիէ թարաֆընտան թախսիս զըլընան վափօրլարըն վագթը հարաքէթլէրի թէրթիպը աթի վէճհիլէ իճրա օլունաճագ տըր։

Քէօբրիւտէն Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ ազիմէթ

1 սաաթ. — Քէօբրիւտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրախարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի

2 Քէօբրիւտէն հարաքէթլէ Գապաթաշ իսկէլէսինէ օղրախարագ Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ կիտէճէկլի։

3.30 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

9.25 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

10.20 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինէ։

11.10 Քէօբրիւտէն տօղրը Հարէմ վէ Սալաճագ։

Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէլէրինտէն Քէօբրիւ աւտէթ

1.30 Հարէմ իսկէլէսինտէն հարաքէթլէ Սալաճագ իսկէլէսինէ օղրախարագ տօղրը քէօբրիւէ։

2.30 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն Գապաթաշա օղրախարագ տօղրը քէօբրիւէ։

4 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիւէ։

9.50 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիւէ։

10.35 Հարէմ վէ Սալաճագ իսկէլէսինտէն քէօբրիւէ։

11.30 Հարէմ վէ Սալաճագտան քէօբրիւէ։

Իշպու հազիրանըն 30ընճը բազար կիւնինտէն իթիպարէն հէր բազար կիւնի ախշամ սաաթ 10ը 35 տագիգա կէչէ Անատօլը Հիսարը իսկէլէսինտէն հարաքէթ իտէն վափօրըն Ռումէլի Հիսարը, Պէյքօզ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ իսկէլէլէրինէ տախի օղրախարագ քէօբրիւէ կէլէճէկի կիպի սաաթ 12է չէյրէք գալարագ Պէյքօզ իսկէլէսինտէն պիր վափօր հարաքէթլէ Առնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ իսկէլէլէրինէ օղրախարագ քէօբրիւէ կէլէճէկի իլան օլունուր։

3—10

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO

ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ԲՐԻՆՔԻՓՕ

Այս պանդոկը որ երկար ու փայլուն անցեալով մը ծանօթ է թէ՛ տեղացի եւ թէ՛ օտարական հիւրերուն իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օդասուն դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մեծահարուստ կահաւորումներուն, մաքրութեան, ուտեստի որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ամէն տարի գիւղագնացութեան եղանակին ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Հոն կը տիրէ նաեւ ընտանեկան հոգի մը՝ որ երբեմն նոյն իսկ միակ յարկերու ներքեւ իսկ կը պակսի։ Այսքան նիւթական ու բարոյական անստգիւտ պայմաններու փոխարէն, Ճիաքոմօ պանդոկը խիստ գոհացուցիչ գիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է շտապեն, որպէս զի ուշ հասնելով բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չտեսնեն։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892
Թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Գարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զատօյ
Մարբունճըլար, Զարչըլը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻԶ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ շինուածութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը շուրջ 400է աւելի պատուոյ վկայական և շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։ Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շէտաի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր խան, Թիւնէլին եանը. Թղթատունի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՕԼ Սուլթան Համամ թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թղթատունի Սթանտօնին դիմաց թիւ 18։

ՍԿԻՒՏԱՐ Զարչի Պօյու։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և չհաւուր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ վրաւման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ, առանց յետաձգեալ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետաձգեալ ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեկանէ ընելէ յետոյ բեւեռանց կոյուսու չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար որպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ. առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարդ գանուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Յ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակա են ու չեն փութար դարման մը ընել, ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'ապականի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, են. առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրը և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղավաճառանոցներուն մէջ։ 479

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Շաբաթական երկու անգամ կը բանին
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Շէրպուրկ շոգենաւը, նաւապետ Քէբրինս, ընդհանուր վաճառքով Լիվըրբուլէն հոս կը սպասուի օգոստոս 4ին։
Դիմել առ ԺՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

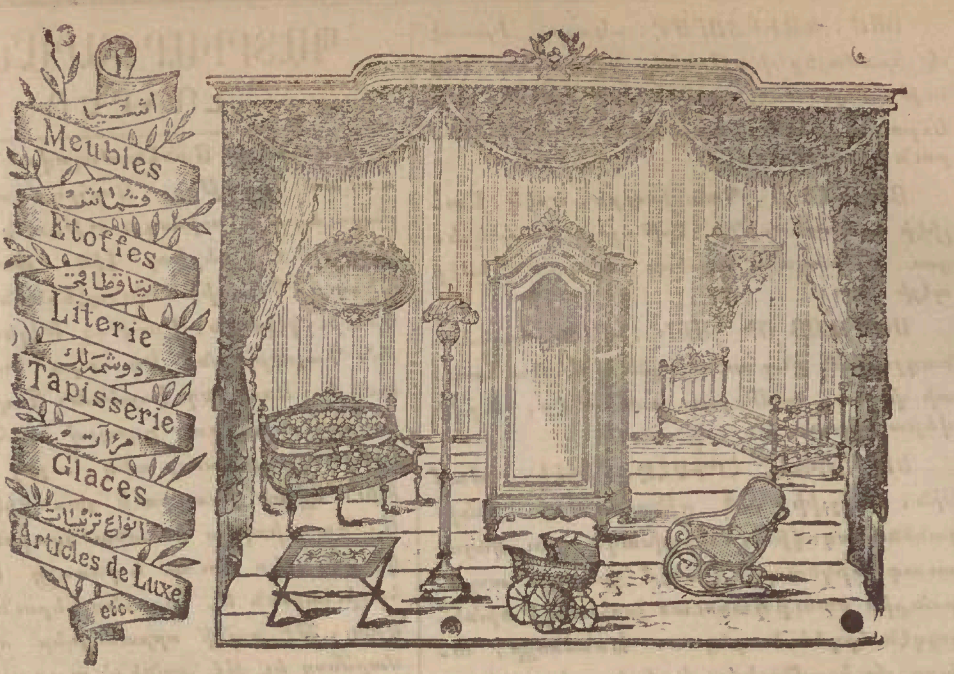

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ
ԺՈՐԺ ԲՍԱԼԹԻԻ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ
Բերա, Գապրիստան փողոց, քաղաքապետութեան շէնքին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշարաններու յատուկ կարասեաց։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, գրասենեակներու, ևայլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 6—52

EMULSION SCOTT
ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբօֆօսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սրբանա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ՏԺԳՈՒԹԻՒՆԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՓՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս ՀԱՄՄԼԻ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գոմօ	1497	Կօգօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սէրբօ	1200
Փօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրագօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլըրինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքագօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տայսօ շոգենաւը, նաւապետ Բիքըրին, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Թօլէօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալ Յ. ՀԻԼՑ ԷՆՐԻՁՕՍ
Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթ 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Դշ. 9/22 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 10/23 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ, հաղորդակցութիւն Աղեքսանդրիայէն Բոր-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ.
Դշ. 10/23 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա ժամը 3ին յետ միջօրէի.
Եշ. 11/24 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 11/24 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 12/25 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 13/26 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօր է։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 29ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
Օգոս. 4ին Պիրիմէ, Անտ. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուլիս 30ին Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօ. ռսիսք։
Օգոս. 5ին Պիրիմէ, ուղ. Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ, Քարաքէօյ վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Առմէնեան	10500	Էճիփշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Ֆոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլըզիան	2500
Պօսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն ալյուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան հին տեղը

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի, Պօռտօյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպա	2500
Ափիս	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոփուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Գասքօնի	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Ստրիթ Լիվըրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԾԻ ՄԸ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

ԱՌ ԻՐ ՄԵԾ ՀԱՅՐԸ

ՆԱՄԱԿ Դ.

ՓԱՐԻԶ, 10 Ապրիլ 1891

Սիրելի մեծ հայր,

Ընտանեկան հոգեւոր բաները, զորս միտք ունեցայ գրել նախընթաց նամակիս վերջաբանին մէջ, քեզի ներշնչած են ա՛յնպիսի հարց մը՝ որուն կը հրաւիրես զիս պատասխանել։

Կը հարցնես թէ ինչո՛ւ համար դեռատի աղջիկներուն մեծագոյն մասը, որոնք այնչափ հանդարտօրէն ու հեշտօրէն կ'ապրին իրենց ծնողաց գրկին մէջ, հոն՝ ուր կեանքի բոլորաբախտութիւնները կը զգան, առանց անոր դառնութիւնները ճանչնալու, ինչո՞ւ համար այնչափ եռանդագին կը տենչան ամուսնութեան։ Ինչո՞ւ համար այսպէս կ'աճապարեն թողուլ գրգալի ու հիանալի վիճակ մը, զոր երբեք չպիտի կրնան վերստանալ։

Այս հարցը՝ որուն պիտի փորձեմ պատասխանել՝ յանուն բոլոր մանկամարդ աղջիկներուն, ինծի կը յիշեցնէ Տիկին մը Ժիրարտէնի հեռազայ տողերը. «Եւ դուք կ'ուզէք այդ ձախող ժամանակին ի նաչիւ, թողո՛ւլ ձեր վեշտասնամեայ հասակի հաճոյքները՝ զորս կը վայելէք մօր մը թեւին տակ, ձեր անմտատակ երազները, ձեր անպայքար փափաքները, ձեր ծիծաղներն ու ձեր խաղերը.... Ո՛հ, մի՛ դաք կիներու աշխարհը, երկարաձգեցէք ձեր գեղածիծաղ օրերը, դեռատղայ պահեցէք ձեր հոգիները։»

Ինքզինքս շատ աւելի ազատ կը զգամ այս նիւթին վրայ խօսելու, մանաւանդ որ վիճաբանութիւնն ի՛մ անձիս շուրջը չի դառնար. դուն իսկ յայտարարեցիր թէ հասած եմ ա՛յն վիճակին, ուր ներելի է ամուսնութեան վրայ խորհիլ՝ առանց անհամբեր կամ նախանձոտ երեւալու։ Կը խոստովանիմ թէ ամուսնանալու բաղձանքս երէկուընէ չսկսիր. բայց քանի որ այսօր չափահասութեան տարիքիս մէջ կը թեւակոխեմ, կարծեմ թէ այլ եւս արդարանալի է այդ զգացումս։

Դեռատի աղջիկներուն ամուսնութեան մասին ունեցած տենչանքը մասնաւոր պարագայ մըն է մտքի այն տրամադրութեան, որ գրեթէ մեզ ամէնքս, թէ՛ այր թէ կին, կը մղէ կեանքի սկզբնաւորութեան մէջ՝ բաղձալու մեր ունեցածէն տարբե՛ր բանի, եւ ուզելու որ ըլլանք ա՛յն ինչ որ չենք։ Մեր սեռին մէջ, այս հակամիտութիւնը բացառութիւն չընդունիր բնաւ. աղջնակը կը տենչայ օրիորդիկ ըլլալ, օրիորդիկը՝ օրիորդ, եւ օրիորդը՝ տիկին։ Երկայնատատուն շրջազգեստները կը ստանեն ձանձրաբեր անհամբերութեամբ, իսկ հարսանեկան շրջազգեստը միշտ չափազանց հեռու կը թըւի այն շրջազգեստէն՝ զոր Ֆրանսուհիները կը կրեն իրենց առաջին հաղորդութիւնն առնելու ժամանակ։ Միամտօրէն ա՛յն տխմարութիւնը կը գործենք որ կը բաղձանք ծերանալ մինչեւ այն օրը, աւա՛ղ ոչ շատ հեռու, ուր պիտի բաղձայինք անշուշտ երիտասարդանալ վերստին։ Յուսալ, բաղձալ, փափաքիլ, ահա՛ մեր բաժինը. անծանօթը կը հրապուրէ մեզ, նորութիւնն է ամենագոյն բարիքը։ Ասո՛ր համար է, ինչպէս յաճախ կրկնած ես ինծի, որ մարդ երբեք կատարելապէս չի վայելեր իր ունեցածը, իսկ երիտասարդութիւնը այնպիսի գանձ մըն է, զոր մարդ հեռուէն եւս աւելի կը գնահատէ՝ քան որչափ եթէ ըմբոշխնած չէ զայն մօտէն։

Մանկամարդ աղջիկներուն համար, փոփոխութեան պէտքը, ամուսնութեան պարագային մէջ, այժ ու գրգիռ կը ստանայ երկու հզօր օժանդակներէ, որոնք են պչրասիրութիւն եւ ծնողական հսկողութենէ ազատասիրութիւն։ Արդէն այնչափ հրապուրիչ եղող հարսանեկան շրջազգեստի կրկներեւոյթը չէ՛ միայն որ կը շլացնէ զմեզ. կայ կողովը՝ ուր գեղեցիկ այնքան բաներ մեզի կը սպասեն, կան վայելուչ զարդերը, ադամանդները, մարգարիտները. արդուզարդի բոլոր այս հրաշալիքները, որոնք ծաղկած աղջկան արգիլուած են ու դեռատի կնոջ ներուած։ Ու յետոյ, նոր հարսը ազատ պիտի ըլլայ իր ամէն ուզածը ընելու, գոնէ այդպէս կը կարծէ, քանի որ ամուսինը երբեք չի նկատեր իբրեւ տէր. փութով պիտի ունենայ երթեւեկելու՝ առանց իր մայրիկին կամ իր սենեկապանուհիին ընկերակցութեան. շատ գրքեր պիտի կարդայ, շատ թատրոններ պիտի երթայ, ու եթէ քմահաճոյք մը ունենայ, իր բարի եւ պատրաստակամ ամուսինը պիտի փութայ գոհացում տալ անոր։ Իրերու վիճակը միթէ պիտի շարունակէ՞ միշտ այսպէս։ Չգիտենք, բայց կը յուսանք լաւատեսօրէն։ Ինչու համար Անգլիոյ մէջ դեռատի աղջիկները եւ բողոքական աշխարհի մէջ երիտասարդները մեզմէ նուազ փութկոտ են ամուսնանալու մասին։ Վասն զի հոն աղջիկներուն ու մանչերուն համար դերերը յեղաշրջուած են. ամուսնութենէ առաջ աւելի ազատ են՝ քան որչափ պիտի ըլլան ամուսնութենէ յետոյ։

Վերջապէս, սիրելի մեծ հայր, կա՛յ մէկը՝ զոր կ'երեւի թէ հաշւի առած չես, այն է Ֆրանսացի աղջիկներուն պաշտպանուհին, Կատարինէ սրբուհին, որուն մեզմէ ոչ ոք կ'ուզէ ջերմեռանդօրէն հետեւիլ։ Որչափ ալ որ հեռացած ըլլան աւանդական այն ժամանակէն՝ ուր պէտք էր աղջիկ մնալ, սրբուհւոյն ուրուականը միշտ կ'երեւի քիչ մը։ Նուազ անհամբեր պիտի ըլլայինք, եթէ ապահով, բոլորովին ապահով ըլլայինք թէ նշանաւոր իրողութիւնը մեզի պիտի ունենայ օր մը... եւ ոչ շատ ուշ. բայց մեզի բան մը չի խոստացուիր, եւ ժամանակը՝ որ միշտ կ'ընթանայ, մեր ակնկալութիւնները, մեր յոյսերն ու մեր անհանգստութիւնները ա՛լ աւելի արդարանալի, չըսենք՝ ա՛լ աւելի օրինաւոր կը դարձնէ։

Տեսնե՛նք, ո՛վ իմ պատուական ուսուցիչս, թէ լաւ փաստաբանուեցա՞ւ այս կէտը։ Կրնա՞մ տակաւին թեկնածու ըլլալ, թէեւ ուսմանցս շրջանն անցած է արդէն, փաստաբանող աղջիկը կոչուելու պատիւին, զոր կը վայելէի ժամանակաւ։ Եթէ այո՛, բարենիշ մը պիտի տաս ինծի, մինչեւ որ՝ դարձեալ ինչպէս երբեմն՝ սերտիւ ողջագուրես զիս։

Եթէ կ'ուզես գիտնալ թէ մանկամարդ աղջկան մը համար ո՛րն է ամէնէն բարեբաստիկ ժամանակամիջոցը, ամէնէն աւելի ճառագայթարձակ, հոգեկան հիացումով ամէնէն աւելի արցուած շրջանը, ա՛յն է՝ ուր ես կը գտնուիմ երեք ամիսներէ ի վեր։ Տակաւին ինծի մօտ ունիմ իմ սիրելի ծնողքս, որոնք, ինծմէ բաժնուելէ առաջ, սովորականէն քիչ մը աւելի կը շփացնեն զիս, եւ արդէն ունիմ ամուսինս, իմ անուրջներուս ամուսինը, իր ամէնէն անբիծ վիճակին մէջ, իր ամբողջ բանաստեղծութեան մէջ։ Տակաւին հնչած չէ ուրախութեամբ եւ մելամաղձութեամբ խառն՝ այն քիչ մը հանդիսաւոր ժամը, ուր դեռատի աղջիկը, նոր ընտանիքի մը մէջ մտնելու համար, կը հեռանայ իր ընտանիքէն, եւ ինչպէս կ'ըսէ Վ. Հիւկօ. «Կը մեկնի արցունքով մը ու կը ժամանէ ժպիտով մը.» Sors avec une larme, entre avec une sourire!

Այս բարեբաստիկ շրջանին մէջ, ամէն օր՝ իրեն հետ կը բերէ նորանոր ծաղիկներ, նորանոր ծրագիրներ, նորանոր անակնկալներ ու նորանոր յայտնութիւններ։ Այրը դեռ հեղինակութիւն չունի, վասն զի դեռ կրօնական նուիրագործումը կը պակսի, եւ սիրելի մայրիկն ալ կորսնցուցած է իր հեղինակութիւնը. եթէ վայրկեան մը իսկ միտքէն անցընէր ի գործ դնել զայն, չպիտի համարձակէր ալ եւս։ Օրուան կինը ե՛ս եմ, քու սիրելի Մարգարիտդ է. ինքն է ամէն բանի ձգողութեան կեդրոնը. անոր հաճելի ըլլալու, պատուասիրութիւններով ու հոգածութիւններով զայն ողողելու համար է որ ամէն ոք հրաշքներ կը մտածէ ու փութկոտութիւն կը ցուցնէ։

(Շարունակելի)